

**Stichting De Nobelaer
gevestigd te Etten-Leur**

**Rapport inzake de jaarrekening 1 juli 2022 tot en met 31
december 2023**

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. ACCOUNTANTSRAPPORT	
1.1 Opdracht	3
1.2 Algemeen	4
2. BESTUURSVERSLAG	
2.1 Bestuursverslag	6
3. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	
3.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2023	39
3.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2022 tot en met 31-12-2023	41
3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode 1-7-2022 tot en met 31-12-2023	42
3.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening	43
3.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	48
3.6 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2022 tot en met 31-12-2023	54
3.7 Overige toelichtingen	55
4. ENKELVOUDIGE JAARREKENING	
4.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2023	59
4.2 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2022 tot en met 31-12-2023	61
4.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening	62
4.4 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023	63
4.5 Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2022 tot en met 31-12-2023	66
5. OVERIGE GEGEVENS	67

1. ACCOUNTANTSRAPPORT

Stichting De Nobelaer
T.a.v. de heer W.A.N. Staessens
en Raad van Toezicht
Parklaan 2
4873 ER ETTEN-LEUR

Etten-Leur, 26 maart 2024

Geachte heer Staessens en Raad van Toezicht,

1.1 OPDRACHT

Wij hebben de opdracht om bij de jaarrekening van Stichting De Nobelaer een controleverklaring te verstrekken. Deze verklaring is opgenomen in de overige gegevens. Het betreft hier een controleverklaring.

1.2 ALGEMEEN

OPRICHTING VENNOOTSCHAP

Blijkens de akte d.d. 18 december 1957 werd Stichting De Nobelaer per genoemde datum opgericht.

Middels een statutenwijziging is het boekjaar aangepast naar een kalenderjaar. 2023 betreft een verlengd boekjaar.

ACTIVITEITEN

De activiteiten van Stichting De Nobelaer omvatten een aantal activiteiten op het gebied van cultuur zoals podiumkunsten, kunsteducatie (muziek, dans, drama, media en beeldend), bibliotheek en speeltheek. Daarnaast vinden in De Nobelaer evenementen plaats met een meer sociale, culturele, educatieve en maatschappelijke achtergrond alsmede activiteiten met een meer commerciële inslag. Voorts hoort het buitenfestival Popelucht tot de activiteiten.

De activiteiten van de stichting worden door haar 100% deelneming De Nobelaer B.V. uitgevoerd.

CODE CULTURAL GOVERNANCE

Stichting De Nobelaer onderschrijft de Code Cultural Governance. De Stichting voldoet aan de Principes en Best Practices-bepalingen conform het bestuur-directiemodel, welke zijn verankerd in de statuten van de stichting.

In het directie-bestuursreglement en het reglement Raad van Toezicht zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de bestuurder en de Raad van Toezicht vastgelegd.

VASTSTELLING JAARREKENING

De jaarrekening 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022 is vastgesteld. Het nettoresultaat na belastingen over het boekjaar 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022 bedroeg € 8.055.

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

ESJ Audit & Assurance B.V.

Valid Signed door Sander Pannekeet
op 26-03-2024

S. Pannekeet MSc
Registeraccountant

2. BESTUURSVERSLAG

Bestuursverslag – De Nobelaer

Verlengd boekjaar 2022 - 2023

Inhoud

Bestuursverslag – De Nobelaer	6
INLEIDING	9
VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	11
BESTUURSVERSLAG	14
DOELSTELLING 1: EEN AANSPREKEND EN DIVERS PROGRAMMA	14
Bibliotheek	14
• Beschikbaar stellen van kennis en informatie	14
• Bieden van mogelijkheden tot educatie en ontwikkeling	15
• Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur.....	15
• Organiseren van ontmoeting en debat	16
• Kennismaking met kunst en cultuur	16
• Vraagpunt	16
• De bibliotheek op school (dBos).....	17
• Voorschoolse educatie	17
• Speelothek.....	17
Kunsteducatie.....	18
• Cursussen en lessen	18
• Workshops en losse activiteiten	18
• Presentaties en overkoepelende programma's	18
• Huisgenoten	19
Onderwijs	20
• Primair onderwijs	20
• Voortgezet onderwijs	21
Podiumprogramma	22
• Professionele theater- en muziekaanbod.....	22
• Poppodium	22
• Amateurvoorstellingen / Lokale producties	23
DOELSTELLING 2: PROGRAMMA'S VOOR, DOOR EN MET ETTEN-LEUR (CO-CREATIE)	24
Carnaval.....	24
Nabliffest	24
Expo-groep	25
Literatuur en muziek	25
Samen Soepen.....	25
Sociale domein	26
Samengevat	26
DOELSTELLING 3: FINANCIËEL GEZONDE ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING	27
Commerciële verhuur en sales	27
Horeca	27
Personeel.....	28
Ondernemingsraad	29
Codes.....	29
Gebouw, techniek en ICT.....	29
Marketing & communicatie.....	30

RELATIE MET GEMEENTE ETEN-LEUR	32
FINANCIËLE VERANTWOORDING.....	33
SLOT	34
BIJLAGEN.....	35

INLEIDING

Met genoegen presenteert Cultuurhuis De Nobelaer het jaarverslag 2023. Dit jaarverslag heeft betrekking op het verlengde boekjaar, dat liep van 1 juli 2022 tot en met 31 december 2023. Een periode die gekenmerkt werd door vernieuwing, certificering, erkenning en vooral een hernieuwde connectie met ons gewaardeerde publiek in ons nieuwe pand aan de Parklaan 2 in Etten-Leur. Maar ook een periode met financiële druk op een gezonde exploitatie van het spiksplinternieuwe cultuurhuis.

In dit jaarverslag beschrijven wij de transformatie van de stichting De Nobelaer tot een bruisende organisatie voor kunst, cultuur en sociaalmaatschappelijke activiteiten met het Cultuurhuis als middelpunt en uitvalbasis. De afgelopen periode kenmerkte zich door een aantal opmerkelijke veranderingen, die ons sterkten in onze missie om cultuur toegankelijk te maken voor iedereen. Waarbij ook aandacht uitging naar het in beeld brengen van de financiële afspraken uit het verleden en welke invloed deze hebben op de toekomst van De Nobelaer.

Ons nieuwe hoofdstuk begon met het doorvoeren en omarmen van een flink aantal vernieuwingen, met als de meest zichtbare natuurlijk de officiële opening van De Nobelaer op de nieuwe locatie, een verademing na de uitdagende coronajaren. Onder leiding van onze nieuwe directeur/bestuurder ontvouwde zich een nieuw seizoen vol creatieve mogelijkheden. Daarnaast mochten we ook nieuwe gezichten verwelkomen in ons team, een verrijking van onze organisatie met frisse perspectieven en inzichten.

Centraal bij alle veranderingen stond de herdefiniëring van onze koers, met nadruk op de een goede afstemming tussen aanbod- en vraaggericht programmeren. We definieerden drie strategische doelstellingen, op basis waarvan we de organisatie opnieuw hebben opgebouwd. Dit jaarverslag is ook opgebouwd aan de hand van deze doelstellingen:

- bieden van een aansprekend en divers programma;
- maken van een programma's voor, door en met Etten-Leur (Co-Creatie);
- realiseren van een financieel gezonde organisatie en bedrijfsvoering.

Successen in 2023:

We maken vol trots melding van het feit dat we in 2023 tweemaal gecertificeerd zijn, met grote waardering voor ons bibliotheekwerk en het Digi-Taalhuis. We hebben op alle Etten-Leurse scholen in het primair onderwijs een schoolbibliotheek weten te realiseren, in samenwerking met de onderwijsinstellingen. Als kers op de taart eindigden we in de Top 3 Best Presterende Bibliotheken in Nederland, een absolute erkenning van de toewijding en excellentie van het team.

Deze successen hebben geleid tot een aanzienlijke groei van ons publiek: bestaande bezoekers bleven trouw en verhuisden met ons mee, terwijl we ook vele nieuwe gezichten mochten verwelkomen. Onze kerngetallen spreken boekdelen: een totaal van ruim 290.000 bezoekers over de periode juli 2022 t/m december 2023.

Deze successen laten onverlet dat een financieel gezonde bedrijfsvoering nog niet in zicht is. Het verlengde boekjaar 2022-2023 moest ondanks de ruime indexering afgesloten worden met een tekort van ruim 1,5 ton. Al eerder is vastgesteld dat dit tekort niet eenmalig is, maar zich structureel aftekent. Zeker als in aanmerking wordt genomen dat de gemeente Etten-Leur haar de bijdrage structureel zal verlagen. Dit onderstreept de noodzaak van het maken van fundamentele keuzes in 2024 over de opzet en exploitatie van De Nobelaer. In de eerste maanden van 2024 worden hiertoe scenario's uitgewerkt.

In dit verslag willen we onze oprechte dank uiten aan de lokale overheid voor het vertrouwen in onze organisatie en de prettige samenwerking. Een diepe buiging gaat uit naar het hele team van De Nobelaer. Hun inzet en betrokkenheid met het publiek hebben onze successen mogelijk gemaakt.

Met dit jaarverslag, het verslag van onze Raad van Toezicht en de financiële verantwoording wil Cultuurhuis De Nobelaer laten zien wat we het afgelopen anderhalf jaar hebben bereikt, wat ons heeft gevormd en hoe we – ondanks financiële uitdagingen – de toekomst met optimisme en vertrouwen tegemoet zien.

Namens het gehele team van Cultuurhuis De Nobelaer.

Met vriendelijke groet,

Wim Staessens, directeur/bestuurder De Nobelaer.

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

**"Waar je dan samen met de (vorige) bestuurder (Hilda Vliegenthart) en haar team enorm aan gewerkt hebt, kwam in dit verlengde boekjaar tot realisatie & gebruik.
En dat maakt ons trots."**

Terwijl je het ronde punt voor De Nobelaer nadert, zie je meteen de levendigheid en bedrijvigheid in het gebouw. Een betere reclame is nauwelijks denkbaar; zelfs een ledscherm met evenementenlijsten lijkt overbodig.

Het gebouw wordt actief gebruikt. In de Pirouette wordt gedanst, op de eerste verdieping repeteert de musicalklas in de theaterzaal. Beneden zijn glas-in-loodcursisten bezig in de ateliers, terwijl het keramieklokaal volop in gebruik is. Onder begeleiding van onze kunstvakdocenten werken cursisten aan het verbeteren van hun artistieke vaardigheden.

Zelfs de stilleruimte 'de Poort' is verlicht. Daar vindt de taal cursus voor anderstaligen plaats onder leiding van onze taalvrijwilligers uit het digi-taalhuis. Hier wordt gewerkt aan het verbeteren van vaardigheden om gemakkelijker te integreren in de samenleving.

Bij binnenkomst, tegelijkertijd met het publiek voor de uitverkochte voorstelling van Christel de Laat, zien we hoe de vrijwillige gastvrouwen en -heren de toegangskarten scannen. Omdat je ruim op tijd bent, kun je op de eerste verdieping op je gemak de recent geopende expositie bekijken, die lokaal en regionaal talent in de schijnwerpers zet. Ondertussen worden er boeken uitgeleend en retour gebracht, vragen beantwoord bij het vraagpunt en kan iedereen aan de bar een drankje bestellen.

Dit gebouw, De Nobelaer, is het resultaat van jarenlang gezamenlijk werk en toewijding. Elke dag wordt er met krachtige visie en gedrevenheid gebouwd, zodat iedereen in Etten-Leur hier zijn ruimte kan vinden. De dagelijkse ontmoetingen van onze consultants met het onderwijs versterken de verbinding tussen dit gebouw en de stad. Dit draagt bij aan de opbouw van een rijk en cultureel waardevol Etten-Leur, waar niet alleen de bewoners, maar de hele stad van profiteert.

Als Raad van Toezicht realiseren we ons dat we nog maar aan het begin staan. De organisatie en de stad bruisen van enthousiasme, plannen en mogelijkheden die we alleen maar verder willen benutten. Het gebruik van de ruimte, soms al op maximale capaciteit, vormt een uitdaging. Enerzijds hebben we vertrouwen in het vakmanschap van het team en de relatie met de gemeente om De Nobelaer steeds verder te laten excelleren in zijn samenwerking met partners en publiek. Anderzijds hebben we zorgen om een financieel onzekere toekomst, gelet op de voorliggende prognoses en opdoemende bezuinigingen.

In dit verlengde boekjaar werkten we samen met drie directeur-bestuurders:
- Hilda Vliegenthart tot 12-09-2022;
- Han Eygenraam – interim bestuurder van 17-09-2022 tot en met 31-12-2022;
- Wim Staessens vanaf 01-01-2023.

De Raad van Toezicht dankt alle medewerkers, vrijwilligers, de enthousiaste partners en het publiek voor hun bijdrage aan en betrokkenheid bij De Nobelaer. Het is een unieke en prachtige plek voor sociaal maatschappelijke en culturele kruisbestuiving en co-creatie voor heel Etten-Leur.

En we zijn nog maar net begonnen!

Namens de Raad van Toezicht van De Nobelaer:
Mart Dircks, voorzitter,
Sara Liesker, Peter van Heusden, Anna Gerritsma en Walter van Andel

Over de Raad van Toezicht De Nobelaer

De Raad van Toezicht van De Nobelaer heeft tot taak toezicht te houden op het besturen door de bestuurder en op de algemene zaken in de organisatie. Daarbij laat zij zich leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van De Nobelaer. Zij richt zich op het belang van de organisatie en weegt de belangen af van degenen die bij de organisatie zijn betrokken (de stakeholders).

In dit verband houdt deze toezicht op tenminste:

- de realisatie van de doelstelling van De Nobelaer;
- de strategie en de risico's verbonden aan de activiteiten van De Nobelaer;
- een periodieke, deugdelijke financiële verslaglegging en prognose;
- de naleving van wet- en regelgeving.

Het afgelopen verlengde boekjaar werd veel aandacht besteed aan de start in het nieuwe pand en de daarmee gekoppelde opstartperikelen, personele wisselingen, financiële huishouding en aan het Koersplan 2.0. De Raad van Toezicht kwam 9 keer bij elkaar.

De Raad van Toezicht werd door de directeur/bestuurder zorgvuldig en goed geïnformeerd en meegenomen in de lopende ontwikkelingen, overleg met de gemeente en de financiële en personele zorgen. De financiële jaarstukken en het nieuwe koersplan waren zorgvuldig en goed voorbereid en de uitvoering en implementatie was uitstekend.

De betrokkenheid van de RvT bij de organisatie is groot, dat blijkt uit hun aanwezigheid bij talrijke evenementen in De Nobelaer.

De samenstelling van de RvT is zodanig dat de RvT zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol naar behoren kan vervullen. De RvT waarborgt de onafhankelijkheid, deskundigheid en diversiteit in haar samenstelling. De aandacht gaat onder meer uit naar kennis van het culturele veld, de zakelijke aspecten van de organisatie en ondernemerschap. De Raad van Toezicht bestaat uit tenminste vijf leden.

Diversiteit, samenstelling van de Raad van Toezicht of het bestuur als geheel:

- * goede spreiding man/vrouw;
- * goede spreiding over leeftijd;
- * goede spreiding overige achtergronden, waaronder etnisch;
- * goede spreiding van deskundigheid en ervaring;
- * óók leden afkomstig uit vestigingsplaats;
- * slechts één voormalig bestuurder of andere beleidsbepalende functionaris van de stichting mag deel uitmaken van de Raad van Toezicht.

Alle leden afzonderlijk:

- * affiniteit met het inhoudelijke doel van de instelling;
- * voldoende tijd om daadwerkelijke inzet te leveren;
- * een specifieke deskundigheid die bijdraagt aan het geheel;
- * sparringpartner kunnen zijn voor bestuur/directie.

Leden afzonderlijk (of gecombineerd bij een lid):

- * deskundigheid op artistiek inhoudelijk terrein;
- * sociaal maatschappelijke affiniteit;
- * ervaring op het gebied van ondernemerschap en de daarbij horende risico's;
- * ervaring met fondsenwerving/sponsoring;
- * ervaring met werkgeverschap;
- * juridische achtergrond en/of gevoel voor formele aspecten aan de processen binnen de organisatie.

De voorzitter beschikt over:

- * bestuurlijke ervaring;
- * representatieve/contactuele vaardigheden;
- * overzicht binnen en buiten de organisatie.

De Raad van Toezicht is zo samengesteld dat de leden onafhankelijk van elkaar, van de directie en van deelbelangen kunnen functioneren als goede toezichthouders en adviseurs.

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van drie jaar.

Samenstelling van de Raad van Toezicht in het verlengde boekjaar:

De heer J. van Brummen (lid tot september 2022)

De heer ir. M.L.T. Dircks (lid per maart 2020, voorzitter per september 2022)

De heer P.A.J.M. van Heusden (lid per september 2020)

Mevrouw mr. S.B.P.M. Liesker (lid per september 2020)

Mevrouw A.E. Gerritsma MSc (lid per juni 2022)

Mevrouw W.C.J. Bluemink-Bakx (lid tot april 2023)

De heer dr. W.J. van Andel (lid per juni 2023)

Rooster van aftreden:

- 2023: dhr. M. Dircks start 2e termijn, evenals dhr. P. van Heusden en mw. S. Liesker
- 2025: mw. A. Gerritsma einde 1e termijn
- 2026: dhr. M. Dircks start 3e termijn, dhr. W. van Andel einde 1e termijn, dhr. P. van Heusden en mw. S. Liesker einde 2e termijn

BESTUURSVERSLAG

Dit bestuursverslag sluit aan bij het opgemaakte koersplan van 2024, welke als onderlegger diende voor de subsidieaanvraag 2024 bij de Gemeente Etten-Leur. Hierin wordt enerzijds onze ambities beschreven, net als de kleine stapjes die we in 2023 in gang gezet hebben. Anderzijds hanteren we de structuur van de drie strategische doelstellingen, die we in dat koersplan hebben verwoord.

Om onze documenten steeds meer op elkaar aan te sluiten hanteren we in dit jaarverslag dezelfde opzet.

DOELSTELLING 1: EEN AANSPREKEND EN DIVERS PROGRAMMA

Samen doen, samen zijn, samen beleven.

De Nobelaer geeft - samen met de Gemeente Etten-Leur als strategische partner - in haar programmering en dienstverlening vorm aan de inrichting van het culturele, educatieve en maatschappelijke veld in Etten-Leur, met oog voor diversiteit en speciale noden in de samenleving.

Meer dan voorheen wil De Nobelaer in haar aanbod de verbinding tussen verschillende doelgroepen faciliteren: meer programmeren vanuit een functionele benadering en minder vanuit verschillende afzenders of disciplines. De Nobelaer zet in op de vruchtbaarheid van de kruisbestuiving tussen de verschillende functies binnen het Cultuurhuis. De Nobelaer heeft een bijzonder oog voor programma's en activiteiten die zich richten op samendoen en samenzijn.

Bibliotheek

Hieronder beschrijven we het programma-aanbod van onze bibliotheek, aan de hand van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheek (WSOB) doelstellingen:

- **Beschikbaar stellen van kennis en informatie**
De collectie blijft het fysieke hart van de bibliotheek; het is de plek waar je heerlijk kan struinen tussen de boeken en kan bladeren in een krantje of tijdschrift. Ondanks het feit dat in het nieuwe pand minder ruimte is voor boeken, blijft de diversiteit in titels behouden. Ook krijgt de digitale collectie steeds meer aandacht. Het lidmaatschap van de bibliotheek wordt al vanaf de vroegste leeftijd gepromoot bij de ouders die de activiteit 'Baby en peuter voorlezen' in de huiskamer bezoeken. Ook ontvangen we regelmatig groepen schoolgaande jongeren die de QR-code om lid te worden scannen met hun telefoon. "Haal meer uit je abonnement!" is de slogan waarmee we afgelopen jaar alle extra's binnen het abonnement (online bieb, cursussen en trainingen, tijdschriften en uittreksels e.d.) onder de aandacht brachten als een goede reden om lid te worden. Ook wisten we ons aanbod te verrijken met nieuwe collecties: zo konden we makkelijk leesbare exemplaren van literaire titels aanbieden, evenals de bij jongeren populaire manga en anime.

- **Bieden van mogelijkheden tot educatie en ontwikkeling**

In het Digi-Taalhuis helpen we inwoners van Etten-Leur met het beter leren spreken, schrijven en lezen van de Nederlandse taal. Daarnaast bieden we ook hulp bij het werken met de computer, installeren van een app of het gebruik van je DigiD. Het aanbod maken we zoveel mogelijk aansluitend op de vraag van de taalcursist en dat werkt. De cursisten zijn tevreden en maken soms jaren gebruik van het aanbod mede vanuit het sociale aspect om elkaar te ontmoeten. We doen dit niet alleen, maar samen met het netwerk laaggeletterdheid waarbinnen onze partners Curio, Gemeente Etten-Leur en Surplus onze vaste gesprekspartners zijn naast allerlei andere formele en informele organisaties. Samen kijken we naar mogelijkheden voor taalopvoeding en sociale ontmoeting voor taalcursisten, in hun eigen wijk /leefomgeving.

Medio september 2023 heeft De Nobelaer met de certificering van het digi-taalhuis de bevestiging gekregen dat de functies, organisatie en diensten van Digi-Taalhuis Etten-Leur op een juiste manier uitgevoerd worden en dat aan alle kwaliteitsnormen wordt voldaan. Ook ontwikkelden we dit jaar nieuw aanbod binnen het Taalhuis: de leesclubs. De drie leesclubs Taalhuis richten zich op Nederlandse literatuur in makkelijk leesbare taal en komen wekelijks bij elkaar om samen te lezen.

- **Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur**

We besteden steeds meer aandacht aan de jongste doelgroep in Etten-Leur: baby's en peuters. Zo bieden we maandelijks de activiteit "Voorlezen voor baby's en peuters" en programmeerden we in 2023 het allereerste babyconcert tijdens de Boekstartdag in 2023.

We werken goed samen met Mediasmarties. Zij hebben een lezing verzorgd in De Nobelaer over mediagebruik, daarnaast zorgen we ervoor dat deze mediatips ook bij professionals en ouders terecht komen. Activiteiten als mediaproeverijen en mediaspeurtochten spreken kinderen aan.

De Nationale Voorleesdagen is de grootste landelijke campagne voor deze doelgroep van kinderen en jongeren. In samenwerking met andere bibliotheken ontwikkelen wij een lesbrief zodat professionals hiermee aan de slag kunnen. Ook gaan we langs bij alle instellingen in Etten-Leur en maken we er een groot voorleesfeest van. Dit alles om het voorlezen bij zowel professionals als ouders te promoten. De Kinderboekenweek was dit jaar weer een groot succes mede door de samenwerking met de leerlingen van de musicalklas die voor een grootse opening zorgde.

Afgelopen jaar hadden we wederom lokale auteurs die hun boek kwamen presenteren op een zaterdagochtend voor familie, bekenden en geïnteresseerden.

Daarnaast vinden steeds meer leesclubjes van Senia onderdak in de huiskamer waar ze gemiddeld eenmaal per 6 weken intensief spreken over het gelezen boek en met een nieuwe titel weer uit elkaar gaan tot de volgende boekbespreking.

Voor het eerst in jaren ontvingen we de brugklassers van de Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur (KSE) weer in onze bibliotheek voor een Biebescape (de bibliotheekversie van een escape room) om hen op een zo laagdrempelige én voor deze groep aansprekende manier kennis te laten maken met alles wat de bibliotheek te bieden heeft.

- **Organiseren van ontmoeting en debat**

Uit een publicatie van de krant begrepen we dat eenzaamheid vooral speelt in vakantieperiodes en niet zozeer met feestdagen zoals kerstmis. Daar gingen we meteen mee aan de slag. Sinds deze zomer organiseren we in alle schoolvakanties het "Vrijdagochtend Buurten" in de huiskamer van De Nobelaer. Een moment om bij een kopje koffie of thee aanspraak te hebben, om andere mensen te ontmoeten. Er is mogelijkheid om samen een spelletje te spelen, zoals dammen of schaken.

In december zorgden we voor papier, pen en voorbeeldbrieven om te schrijven voor Amnesty International. Daarnaast wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van alle zitplekjes in de bibliotheek door scholieren, lezers, werk meetings in de bibliotheek.

- **Kennismaking met kunst en cultuur**

Afgelopen jaar nodigden we weer lokale auteurs uit om op zaterdagochtenden hun boek te presenteren voor familie, bekenden en overige geïnteresseerden. Ook kreeg het Open Podium voor lokaal talent een vervolg, een activiteit die we met elke editie meer zien groeien.

Tweemaal per jaar organiseren we voor geïnteresseerde inwoners van Etten-Leur een creatieve, culturele rondleiding door ons pand. We laten de diverse ruimtes /zalen en lokalen zien en vertellen over ons brede aanbod en maatschappelijke taken.

In de schoolvakanties bieden we samen met onze zzp-docenten workshops aan voor schoolgaande jeugd zodat ze op een laagdrempelige manier kunnen kennismaken met kunst & cultuur. Ook weet de naschoolse opvang ons steeds beter te vinden in deze vakantieweken voor een aanvullend programma tijdens de buitenschoolse opvang.

Naast de wettelijke verplichtingen vanuit de WSOB doelstellingen vinden in / vanuit de bibliotheek De Nobelaer nog meer activiteiten en (lokale en/of landelijke) opdrachten plaats. Zoals:

- **Vraagpunt**

Dankzij extra subsidie in 2022 kon Bibliotheek De Nobelaer haar wekelijks spreekuur Informatiepunt Digitale Overheid uitbreiden naar alle bemande openingsuren. Er is nu altijd iemand beschikbaar om mensen met vragen te woord te staan en, afhankelijk van de vraag, direct antwoord te geven of een afspraak in te plannen met iemand die hen verder kan helpen.

Eind 2023 realiseerde De Nobelaer ook het fysieke Vraagpunt in de entree van haar gebouw. Dit toegankelijke en laagdrempelige Vraagpunt is speciaal gecreëerd om elke inwoner van Etten-Leur te ondersteunen bij vragen met betrekking tot het Informatiepunt Digitale Overheid én algemene digitale vragen, waarbij we waar en wanneer nodig, doorverwijzen naar lokale partners in de regio. Ook kunnen mensen bij dit Vraagpunt terecht met vragen over het programma van De Nobelaer.

Vanuit het Vraagpunt programmeren we pro-actief op actuele ontwikkelingen in de digitale samenleving, zoals het gebruik van de app MijnAmphia, hulp bij het invullen van de kieswijzer maar ook op veilig internetbankieren, herkennen van online oplichting e.d.

- **De bibliotheek op school (dBos)**

Onder de noemer 'Samen zetten we ons in voor een sterk leesklimaat op alle scholen in Etten-Leur' realiseerden we in het schooljaar 2022-2023 een echte mijlpaal: alle (brede) scholen in Etten-Leur beschikken nu over een eigen bibliotheek op school, met een aantrekkelijke en actuele boekencollectie.

De samenwerking tussen de scholen en De Nobelaer krijgt een steeds structureler karakter en samen streven we naar leesplezier voor ieder kind op school én thuis. Onze lees-/ mediaconsulenten werken nauw samen met de leescoördinator(en) op alle scholen. We zijn dan er dan ook trots op dat in hetzelfde schooljaar maar liefst 13 leerkrachten zijn opgeleid tot leescoördinator, door middel van de cursus Open Boek.

Het is merkbaar dat lezen een belangrijk speerpunt is op alle basisscholen in Etten-Leur en we zijn verheugd en trots daar een bijdrage aan te leveren. De inspiratiesessie Kinderboekenweek werd afgelopen schooljaar maar liefst door 223 leerkrachten bezocht. Daarnaast deden voor het eerst alle scholen mee aan De Nationale Voorleeswedstrijd.

- **Voorschoolse educatie**

Afgelopen periode hebben we ingezet op een goed contact met alle kinderdagverblijven en peuterspeelzalen in Etten-Leur. We voeren jaarlijks gesprekken op de locaties waardoor we elkaars ervaringen en behoefte op het gebied van taal en voorlezen kunnen delen. Er is geïnvesteerd in nieuwe prentenboeken en spelmateriaal. De instellingen ontvangen 6 keer per jaar een rijke leencollectie vanuit de bibliotheek De Nobelaer.

We gingen een samenwerking aan met twee kinderdagverblijven in Etten-Leur, bekostigd vanuit de landelijk beschikbaar gestelde impuls gelden "Basisvaardigheden Boekstart in de kinderopvang". Hierdoor kunnen we deze twee locaties nog beter adviseren en begeleiden op het gebied van taal en lezen en hopen we een goede basis te leggen voor een duurzame samenwerking voor de lange termijn.

- **Speeltheek**

De speeltheek, zelfstandig gerund door vrijwilligers, is echt een vorm van co-creatie binnen onze organisatie. Ondanks het feit dat de start in het nieuwe gebouw voor deze groep vrijwilligers lastig was in verband met beperkte ruimte hebben ze dit weten om te zetten in een positieve flow waarin we steeds meer de samenwerking en interactie met elkaar vinden.

Kunsteducatie

Van oudsher komen cursisten naar de Nobelaer voor cursussen en lessen. Met de intrede in het nieuwe gebouw is dat natuurlijk niet anders. De faciliteiten in het gebouw nodigen enorm uit om met elkaar in cursus- of lesverband in groep of individueel aan de slag te gaan onder leiding van gediplomeerde kunstvakdocenten.

- **Cursussen en lessen**

In het seizoen 2022/2023 heeft het aanbod kunsteducatie binnen De Nobelaer een indrukwekkende mijlpaal bereikt. De populariteit van onze cursussen binnen de disciplines muziek, dans, theater/musical, beeldend en media heeft geleid tot een ongekende vraag naar docentenuren en een maximaal gebruik van de beschikbare ruimte aan de Parklaan. Voor het eerst in de geschiedenis van De Nobelaer werken we met wachtlijsten, een duidelijk teken van de groeiende interesse en betrokkenheid van onze gemeenschap bij kunsteducatie. Ondanks onze toewijding aan het bieden van hoogwaardige educatieve ervaringen, moeten we ons dit seizoen voor het eerst beperken en kunnen we niet onmiddellijk aan alle aanmeldingen voldoen.

Uitdagingen en Kansen: Balanceren op de Grenzen van Succes

De overweldigende vraag naar onze kunsteducatiecursussen en -lessen heeft de grenzen van onze beschikbare docentenuren en ruimtelijke capaciteit opgerekt. Terwijl we trots zijn op het bereiken van deze maximale omvang, brengt het ook nieuwe uitdagingen met zich mee. De invoering van wachtlijsten getuigt van de hoge verwachtingen en de vraag naar ons aanbod. Het is een uitdaging die we met vastberadenheid aangaan, terwijl we tegelijkertijd nieuwe kansen verkennen om ons educatieve aanbod verder te verbeteren en uit te breiden. Onze betrokkenheid bij kunsteducatie blijft onverminderd, en we streven ernaar een balans te vinden tussen het beantwoorden aan de huidige vraag en het verkennen van innovatieve concepten om onze educatieve impact te vergroten.

- **Workshops en losse activiteiten**

In het afgelopen jaar heeft De Nobelaer met trots een breed scala aan workshops en losse kunsteducatie activiteiten georganiseerd, waarbij we nauwlettend de landelijke tendensen op het gebied van inhoud en creativiteit hebben gevolgd. Ons streven om vernieuwend aanbod te creëren en te laten ontstaan, heeft geleid tot opmerkelijke successen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de korte theaterworkshops die werden georganiseerd rondom specifieke thema's. Deze bleken niet alleen een groot succes op zichzelf, maar dienden tevens als katalysator voor de ontwikkeling van langer lopende cursussen. Door op deze wijze in te spelen op de behoeften van ons publiek, hebben we ons kunsteducatieve cursusaanbod verder kunnen actualiseren en innoveren. De Nobelaer blijft zich inzetten voor vernieuwende en inspirerende activiteiten, waarbij we streven naar het verrijken van de culturele beleving van onze gemeenschap.

- **Presentaties en overkoepelende programma's**

In het afgelopen jaar heeft De Nobelaer met trots een reeks indrukwekkende presentaties mogen organiseren ter afsluiting van diverse kunsteducatiecursussen. Gedurende het jaar krijgen alle leerlingen muziek de ruimte om op een van de leerlingconcerten te laten horen wat zij hebben geleerd. Daarnaast krijgt de bandavond als presentatie avond steeds meer smoel. Een echte concert setting in De LizZ draagt daar zeker aan bij.

Traditiegetrouw werken de cursisten theater / musical en de dansleerlingen toe naar een grote voorstelling aan het einde van het seizoen. Afgelopen jaar resulteerde dit tweemaal in een uitverkochte dansvoorstelling in zaal De Justus en ook bij de musicalvoorstellingen zien we het publieksbereik groeien. Komend jaar gaat ook de beeldende afdeling toewerken naar een eind tentoonstelling.

- **Huisgenoten**

Sinds het betrekken van het nieuwe pand is De Nobelaer een hernieuwde samenwerkingsvorm aangegaan met de oud-huurders van creatieve ruimtes, onder de naam Huisgenoten. Zij komen op vaste dagen en tijdstippen en werken al dan niet onder begeleiding van een of meer eigen vrijwilligers aan hun kunstwerken. Ze betalen een bijdrage aan De Nobelaer.

Onderwijs

Bij de aanvang van seizoen 2022/2023 hebben we ons nog gericht op de inzet van kunstvakdocenten in de diverse kunstdisciplines op de scholen. Deze zogenoemde detachering van vakdocenten op lesmethodes horend bij hun discipline hebben we gedaan ter ondersteuning en/of uitvoering van de cultuureducatie. Deze taak is in beleid en uitvoering belegd bij de Gemeente (Koepel – marktplaats voor cultuur- en natuureducatie). Gedurende het seizoen hebben we – ook om exploitatieredenen - besloten ons niet meer te richten op deze vorm van detachering van vakdocenten. De Nobelaer heeft zich meer gericht op impact maken via cultuurdagen, deskundigheidsbevordering en verdiepingslessen vanuit de kunstdisciplines bij leesbevordering en leesstimulering vanuit onze Dbos-locaties.

- **Primair onderwijs**

Schoolvoorstellingen

In Etten-Leur onderscheidt De Nobelaer zich i.s.m. Koepel op unieke wijze; door jaarlijks alle groepen van het basisonderwijs te verwelkomen in de theaterzaal voor een schoolvoorstelling. Dit bijzondere initiatief zorgt ervoor dat elke leerling gedurende zijn schoolcarrière ten minste 8 professionele theatervoorstellingen heeft ervaren. De keuze voor deze voorstellingen is weloverwogen en heeft altijd een diepere laag met als doel de kinderen te laten verwonderen, beleven en op een andere manier naar de samenleving te leren kijken. Daarnaast komen leerlingen in aanraking met het medium theater welke ze wellicht niet met hun eigen familie zouden bijwonen. Dit baanbrekende aanbod, waar jaarlijks maar liefst 9.890 leerlingen van mogen genieten, bevestigt het streven van De Nobelaer om i.s.m. Koepel jonge theaterbezoekers in Etten-Leur een onvergetelijke culturele ervaring te bieden.

Koepelhapjes

Koepel is de marktplaats voor cultuur- en natuureducatie die wordt aangestuurd door de cultuurcoördinator van de Gemeente Etten-Leur. De Nobelaer plaats elk schooljaar workshops en kunstlessen, zogenaamde Koepelhapjes, op de gemeentelijke website. Dit doen we samen met +/- 17 andere aanbieders (op het gebied van o.a. kunst-, natuur-, erfgoededucatie). Basisscholen kopen voor hun leerlingen koepelhapjes in via deze marktplaats. Het organiseren van koepelhapjes wordt mede door de veranderende arbeidsmarkt, de voorwaarden en kaders van KOEPEL en het beperkte rendement steeds lastiger waardoor we in schooljaar 23-24 een heroriëntatie maken op de omvang en invulling.

Deskundigheidsbevordering

Daarnaast is Koepel ook de begeleider voor scholen die een CMK (cultuureducatie met kwaliteit) en doorgaande leerlijn traject willen opstarten. Nadat een school een cultuurplan heeft gemaakt dat is goedgekeurd door de gemeente, kan de school haar vraag weleggen bij De Nobelaer voor de inzet van een consulent (deskundigheidsbevordering, implementatie cultuurplan) of de inzet van een vakdocent voor lessen in een kunstdiscipline. In schooljaar 2023 hebben we de inzet op vaklessen stevig teruggedraaid en gaan we ons voorbereiden op het partnerschap voor een school op deskundigheidsbevordering en impact maken.

- **Voortgezet onderwijs**

Schoolvoorstellingen en cultuurdagen

Etten-Leur telt twee scholen voor het voortgezet onderwijs. De samenwerking op het gebied van cultuureducatie met de vmbo-school loopt al jaren soepel waardoor er een mooi programma ligt met doorlopende leerlijn voor alle leerlingen van de school.

Naast de jaarlijkse schoolvoorstelling programmeren we ook cultuurdagen (zgn. atelier- en/of impactdagen) voor deze school.

Deze aanpak betreft een heel leerjaar van de school, waarbij leerlingen gezamenlijk naar De Nobelaer komen en worden verdeeld over verschillende facetten van het theater maken. Van kostuumontwerp tot regisseren, het spelen van scènes, het werken met licht en decor - elk aspect wordt belicht met de begeleiding van ervaren professionals. Gedurende een dagdeel worden alle afzonderlijke elementen samengevoegd, wat resulteert in een unieke eigen gemaakte theaterscène.

Aansluiten bij professionele programma

Afgelopen jaar hebben we de eerste stapjes in samenwerken gezet met de tweede voortgezet onderwijs school. Er ligt hier een heel andere wens. Leerlingen die gaan aansluiten bij voorstellingen uit het reguliere aanbod en masterclasses voor leerlingen door vak consulenten van De Nobelaer.

De enthousiaste respons op deze nieuwe samenwerking is veelbelovend, en we zijn vastbesloten om deze samenwerking met de scholen verder uit te bouwen en te versterken.

Podiumprogramma

De Nobelaer is een cultuurhuis voor iedereen en dat zie je ook terug in ons podiumprogramma. Hoofdpijlers van onze programmering zijn grote namen, aantrekkelijke producties, cross-overs en opkomend talent, allemaal op het gebied van theater, cabaret, dans en muziek. Maar ook voor lokaal talent maken we graag plaats op het podium.

- **Professionele theater- en muziekaanbod**

Realiseren van een rijk en volledig cultureel aanbod in Etten-Leur. Dat willen we. De Nobelaer staat middenin de Etten-Leurse samenleving en vanuit die gedachte willen we onze professionele programmering vanuit maatschappelijk oogpunt bieden. Voorstellingen waarin maatschappelijke thema's aan bod komen creëren extra bewustzijn bij mensen. Inwoners van Etten-Leur ontwikkelen zich niet alleen op cultureel vlak, maar ook op persoonlijk vlak, zowel qua kennis als lichamelijk en geestelijk welzijn. We openen de ogen en de harten van ons publiek en werken hierin graag samen met andere partijen. Dit type programmering is nog volop in ontwikkeling, maar hebben we met het in gebruik nemen van ons nieuwe pand ook als een nieuwe weg opgepakt, die binnen ons beleid meteen duidelijk zichtbaar was.

We streven naar toegankelijkheid op alle vlakken, door bestaande initiatieven te stimuleren, kruisbestuiving tussen disciplines te faciliteren en aandacht te hebben voor alle leeftijdsgroepen. Belangrijke speerpunten daarin zijn themaweken vanuit de bibliotheek en professionele voorstellingen die disciplines van het kunstencentrum extra kracht bijzetten. Zo waren er afgelopen periode bijvoorbeeld een voorstelling rondom Wereld Alzheimerdag die in verbinding staat met de Dementheek in de bibliotheek; het Prentenboekjesfestival als afsluiter van de Nationale Voorleesdagen; of de bekende drummer Cesar Zuiderwijk (Golden Earring) die voorafgaand aan zijn voorstelling ook nog een drumworkshop verzorgt voor onze drumleerlingen.

We merkten dat publiek aanvankelijk nog de weg naar het nieuwe gebouw moest leren vinden. Maar naarmate het seizoen vorderde, zat daar een duidelijke stijgende lijn in.

- **Poppodium**

Ook het poppodium van De Nobelaer wordt volledig door vrijwilligers gerund. Een voorbeeld van hoe activiteiten door betrokken inwoners worden opgepakt en op eigen kracht worden gerealiseerd, waarbij De Nobelaer faciliteert.

Repetitieruimte verhuur

Sinds de verhuizing naar ons nieuwe pand zien we een verschuiving: van de weekends naar de doordeweekse avonden.

Hoogtepunten in de popprogrammering

Waren er na de coronaperiode nog wat tegenvallers qua aantallen, nu zit ons poppodium weer volop in de lift. Zo was de Rock 'n Roll Kerstshow na jaren weer uitverkocht. Ook Poppodium Sessions (voormalig Lokaal Talent) was druk bezocht en de shows van de Kinkels en de Boss Brothers zijn verhuisd naar de grote zaal.

We programmeren grotere shows onder de noemer "Poppodium Presenteert". Deze trekken veel bezoekers, waardoor we weer meer zichtbaarheid creëren voor de kleinere concerten en evenementen waar lokale / regionale artiesten en bands optreden.

Doe maar vet wedstrijd

Dé baanwedstrijd van Brabant, waarbij bands strijden om de hoofdprijs: een optreden op ons gratis pop/rockfestival Popelucht (zie hieronder). Ook in 2023 bleek het aantal inschrijvingen weer hoog. Waren er tijdens corona helaas nog veel bands die de beslissing maakten om te stoppen, de afgelopen periode blijken er toch weer veel nieuwe muzikale acts te zijn opgestaan en de repetitieruimtes in te zijn gedoken. Dit biedt volop kansen voor de toekomst, zoals een mogelijke combinatie met Gebouw T uit Bergen op Zoom en hun project T-strijd. In 2024 gaan we met hen in gesprek voor een eventuele samenwerking in 2025.

Popelucht

Popelucht hét pop/rock openluchtfestival van Etten-Leur vindt al zo'n 36 jaar plaats in het laatste hele weekend van augustus. Helaas werkten de weersomstandigheden in 2023 niet helemaal mee. Was het de zaterdagavond nog volle bak op het veld in het Oederkerkpark, de zondag was het weer in mineur en we bemerkten bij ons publiek ook de concurrentie van een heel ander evenement: de Formule 1 op Zandvoort met Max Verstappen racend voor thuispubliek. Desondanks was de 2023 editie van ons jaarlijkse pop/rockfestival weer een succesvolle en nog steeds gratis toegankelijke editie.

- **Amateurvoorstellingen / Lokale producties**

In het afgelopen jaar heeft De Nobelaer met trots een reeks amateurvoorstellingen georganiseerd, die niet alleen een indrukwekkende lokale betrokkenheid hebben gecreëerd, maar ook een podium hebben geboden aan een diverse groep spelers. Deze voorstellingen zijn uitgegroeid tot prachtige, grootschalige producties die een breed publiek aanspreken en een verrijking vormen voor de culturele diversiteit in onze gemeenschap. Ondanks het succes merken we dat er een uitdaging is op het gebied van toegankelijkheid, waarbij we vaak geconfronteerd worden met het standpunt dat onze faciliteiten voor het lokale veld te kostbaar zijn. In dit verband kijken we met spanning uit naar de gemeentelijke notitie over maatschappelijke accommodaties, in de hoop op een constructieve dialoog en mogelijke oplossingen die ons in staat stellen om onze waardevolle bijdrage aan de lokale cultuur te blijven leveren, terwijl deze tegelijkertijd financieel haalbaar blijven voor ons publiek.

DOELSTELLING 2: PROGRAMMA'S VOOR, DOOR EN MET ETTEN-LEUR (CO-CREATIE)

Een cultuurhuis moet midden in de samenleving staan en zich daarbij voortdurend openstellen voor initiatieven van buiten. Om dit goed vorm en inhoud te geven, gaf De Nobelaer in het verslagjaar veel ruimte voor co-creatie, een aanpak waar de synergie centraal staat: hoe een co-creatie op een goede, zorgvuldige en passende manier vorm te geven, welke resultaten we daarbij voor ogen hadden en welke samenwerkingen. Daarvoor was het nodig om vooral te dóen en verschillende zaken uit te proberen. Daarbij is ons uiteindelijke doel dat we mettertijd een vorm vinden waarmee we co-creatie als een volwaardig onderdeel in onze vaste programmering implementeren. Hieronder volgt een overzicht van inspirerende co-creatieprojecten in 2023, gevolgd door opgedane inzichten en leerpunten.

Carnaval

Een nieuw gebouw bood een unieke setting voor dit traditionele festijn. De spanning was dan ook voelbaar: velen vroegen zich af hoe de carnavalsviering zou zijn in het nieuwe pand. Dat bracht een aantal uitdagingen met zich mee en die zijn wij met elkaar aangegaan, met creativiteit en vastberadenheid. Het resultaat was een succesvol en levendig carnaval dat ieders verwachtingen overtrof.

De positieve reacties vanuit de gemeenschap en bezoekers bevestigden dat we de juiste beslissing hebben genomen. De geslaagde viering opent de deur naar nieuwe mogelijkheden en kansen voor de komende jaren. We kijken uit naar het verkennen van innovatieve evenementen en het verder verrijken van de culturele ervaringen die we de gemeenschappen in Etten-Leur kunnen bieden. De ervaring van carnaval in ons nieuwe onderkomen heeft niet alleen de veerkracht van De Nobelaer benadrukt, maar ook het potentieel voor toekomstige creatieve en grensverleggende initiatieven binnen onze geliefde culturele hub.

Nablijffest

Het afgelopen jaar heeft De Nobelaer met trots de eerste editie van het Nablijffest medegeorganiseerd, een sprankelend cultureel evenement met muziek en dans voor en door jongeren. Dit deden we in samenwerking met de organisatie Nablijffest en het jongerenwerk Etten-Leur (Surplus). Nablijffest biedt een podium aan jong talent en/of talent specifiek voor jongeren.

Het Nablijffest heeft niet alleen een positieve invloed gehad op het culturele leven van jongeren, maar ook op het educatieve aspect. Door het aanbieden van samenwerking met en ondersteuning van een professionele organisatie is de organisatie Nablijffest in staat zich verder te ontwikkelen en uit te groeien tot een breed uniek concept van culturele avonden voor jongeren. In deze pioniersfase trekt De Nobelaer graag samen met Nablijffest op, om op deze manier ook jonge culturele ondernemers uit de stad een plek te geven; en hen te begeleiden bij hun professionele ontwikkeling over de volle breedte van het entertainment vak.

Expo-groep

In 2023 heeft Cultuurhuis De Nobelaer een belangrijke stap gezet in het bevorderen van lokale en regionale beeldende kunst door de oprichting van de werkgroep Beeldende Kunst. Deze werkgroep, bestaande uit een toegewijd team van ongeveer tien betrokken inwoners, heeft als voornaamste doel het organiseren van inspirerende exposities en het samenstellen van boeiende programma's rondom deze tentoonstellingen. De focus van de werkgroep ligt op het in de schijnwerpers zetten van zowel professionele als (semi-) liefhebber beeldende kunstenaars uit de lokale en regionale gemeenschap.

Het afgelopen jaar heeft de werkgroep met succes haar eerste expo gerealiseerd, die met een veelbelovende preview en een drukbezochte opening een groot publiek wist te trekken. Dit markeert het begin van een nieuw tijdperk waarin Cultuurhuis De Nobelaer een platform biedt voor creatieve expressie, lokale kunstenaars ondersteunt en de gemeenschap samenbrengt rondom de rijke diversiteit van beeldende kunst.

Literatuur en muziek

Het afgelopen seizoen markeerde een opmerkelijke mijlpaal voor De Nobelaer met de programmering van theaterprogramma's op doordeweekse middagen in samenwerking met de bibliotheek. Zo waren er literatuur- en muzieksalons waarbij een boek het vertrekpunt was voor bijpassende live muziek om zo een echte literaire en muzikale ervaring in één te bieden. Hoewel het een voorzichtige eerste editie betrof, werden we positief verrast door de enthousiaste respons van ons publiek. De betrokkenheid en waardering van de bezoekers hebben De Nobelaer er van overtuigd om deze succesvolle koers voort te zetten.

Samen Soepen

In het afgelopen jaar is De Nobelaer met trots een waardevolle samenwerking aangegaan met Samen Soepen Etten-Leur. Tegen het einde van 2023 verzamelden vrijwilligers zich op dinsdagavonden in de huiskamer van De Nobelaer om gezamenlijk heerlijke soepen te bereiden. Deze warme en voedzame creaties vormden het hart van bijeenkomsten waar inwoners 's avonds bijeenkwamen, niet alleen om te genieten van de culinaire creaties, maar ook om met elkaar in gesprek te gaan over persoonlijke aangelegenheden. Op deze manier heeft De Nobelaer een ontmoetingsplek gecreëerd waar de gemeenschap samenkomt om te genieten van heerlijk gerechten maar tevens de ruimte krijgt om gedachten en ervaringen met elkaar te delen en te bespreken. Deze vruchtbare samenwerking met Samen Soepen versterkt de sociale cohesie en onderstreept het belang van verbinding binnen onze lokale gemeenschap.

Sociale domein

Ook zijn er de afgelopen periode gesprekken gestart met partijen in het sociale domein. Het bleek voornamelijk moeizaam om tot een concreet project te komen. We gaan hierover ook met de Gemeente Etten-Leur in gesprek, om in een eerder stadium bij rolverdeling en ideevorming betrokken te worden.

Co-creatie betekende voor De Nobelaer een nieuw en onbekend pad inslaan, waarbij de uitkomsten vooraf niet altijd vaststonden en waarbij onderweg veel hobbels te nemen waren, maar waar gaandeweg, al doende en lerende, ook heel veel waardevolle ervaringen en inzichten werden opgedaan. We hebben er van geleerd:

- Het is belangrijk om doelstellingen voorafgaand aan de samenwerking helder te benoemen en uit te spreken: wat willen we samen bereiken?
- De financiële component van de samenwerking durven benoemen en de vraag stellen: wat kan de ander leveren?
- Brengt de andere partij een eigen netwerk mee, op het gebied van publiek, promotie, marketing? Nu leunt dat deel te veel op de marketingafdeling van De Nobelaer.
- Wat kunnen we en vooral: wat durven we los te laten en neer te leggen bij de ander?

We willen nog meer dan we tot nog toe gedaan hebben, samenwerken op basis van gelijkwaardigheid.

Samengevat

De Nobelaer wordt steeds beter in de samenwerking met andere organisaties en individuen. Deze co-creatie projecten leggen echter wel een grote druk op de flexibiliteit en inzet van het volledige team van De Nobelaer. Er gaat veel tijd zitten in overleg en goede afstemming met de co-creatie partners. Vaak schuiven de uitvoerende werkzaamheden snel terug naar het personeel van de De Nobelaer, omdat zij de organisatie zo goed kennen. Dat staat natuurlijk haaks op co-creatie gebaseerd op gelijkwaardigheid. In 2024 gaan wij met deze aandachtspunten aan de slag.

DOELSTELLING 3: FINANCIËEL GEZONDE ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

Bij aanvang van het verlengde boekjaar bevond De Nobelaer zich in een periode van aanzienlijke financiële onzekerheid. De actuele indexering voor 2023 leek het financiële hiaat op korte termijn te dichten. Dit laat onverlet dat het structurele tekort dat in het verleden is ontstaan door extra bezuinigingen, én door het voornemen van de gemeente om de exploitatiesubsidie met ingang van 2025 nogmaals tekorten nog als een molensteen om de nek van de organisatie hangt.

Er blijft een continue zorg met betrekking tot de financiële huishouding van de organisatie. Er is per 1 juli 2022 (verplicht) overgegaan naar een nieuw pensioenfonds. Deze overgang (naar Pensioenfonds Openbare Bibliotheken) heeft een hogere pensioenlast voor De Nobelaer dan het oude pensioenfonds (Pensioenfonds Zorg en Welzijn), waardoor de pensioenlasten structureel toegenomen zijn.

De benoeming van een nieuwe directeur maakte een nieuwe koers mogelijk. De organisatiestructuur werd getransformeerd van een uitgebreid managementteam naar een compacte structuur met ondersteunend personeel. Doel van deze verschuiving was om de operationele efficiëntie te vergroten, waardoor De Nobelaer in staat is om diverse doelgroepen te bedienen en een breed scala aan activiteiten te organiseren.

Commerciële verhuur en sales

In het afgelopen boekjaar was er vanuit commerciële partijen interesse voor De Nobelaer, in het gebruik van ruimte voor hun activiteiten. Echter, deze interesse stuit al snel op de beperkingen van onze beschikbare ruimtes. We zijn verheugd over de hoge bezettingsgraad van onze commerciële ruimtes, inclusief de gastproducties van zowel professioneel als lokaal talent in het seizoen 2022/2023. Desondanks hebben we gemerkt dat we bepaalde aanvragen, zoals die voor congressen met 300+ deelnemers die nadien in breakout rooms willen samenkomen, niet kunnen accommoderen vanwege het gebrek aan voldoende breakout rooms.

Het enthousiasme voor het organiseren van beurzen en soortgelijke evenementen was minder, mede door de onzekerheid met betrekking tot de flexibiliteit van het in- en uitschuiven van de tribune. Hierin kon De Nobelaer niet voldoende flexibiliteit bieden aan potentiële (beurs)klanten. Dit heeft mogelijke opdrachtgevers doen uitwijken naar andere locaties. Hierdoor zijn mogelijk inkomsten misgelopen.

Horeca

In het afgelopen jaar heeft De Nobelaer zich gericht op het in eigen beheer houden van de horecafaciliteiten, om zo een betere controle op de kwaliteit en service te waarborgen. Het streven was om een uniek en passend aanbod te creëren dat aansluit bij de diverse behoeften van ons publiek. We werden echter geconfronteerd met uitdagingen zoals een aanzienlijk verloop in het personeelsbestand, wat het lastig maakte om een stabiel en goed ingespeeld team op te bouwen. Dit beïnvloedde direct de consistentie van de geboden service en de kwaliteit van de horeca-ervaring voor onze bezoekers.

Daarnaast heeft het personeelsverloop ook invloed gehad op het vermogen om doordachte horecaconcepten te ontwikkelen die de horeca-omzet positief kunnen beïnvloeden. Het gebrek aan continuïteit binnen het team heeft het moeilijk gemaakt om de nodige tijd en energie te investeren in het uitdenken en implementeren van innovatieve concepten. Ondanks deze uitdagingen blijven we vastberaden om in het komende jaar te werken aan het creëren van een meer stabiele en creatieve horeca-omgeving die de algehele ervaring van een bezoek aan De Nobelaer verrijkt.

Personeel

Vanuit de landelijke afspraken vanuit CAO Kunsteducatie en CAO Openbare Bibliotheken diende eind 2022 het nieuwe functiehuis te worden ingevoerd. Waar er altijd sterk uiteenlopende functiebeschrijvingen werden gemaakt, geldt er nu de afspraak dat vanaf 1 januari 2023 alle al bestaande functies ondergebracht moeten worden in een nieuw systeem van generieke (meer algemene) functiebeschrijvingen. Met de medewerkers zijn hierover gesprekken gevoerd en is de betreffende functiebeschrijving en bijbehorende onderlegger doorgenomen. Ultimo 2022 zijn dan ook alle functies van de medewerkers conform het nieuwe functiehuis ingedeeld en gewaardeerd.

Verder werd het seizoen 2022/2023 gekenmerkt door langdurige uitval en vertrek van strategisch belangrijke medewerkers: directeur/bestuurder, hoofd educatie, hoofd evenementen en controller. Hierdoor is afgelopen periode een beroep gedaan op diverse interimmedewerkers. Het laatste deel van seizoen 2022/2023 is er veel tijd besteed aan het herstellen van een gezonde personele organisatie met voldoende bezetting op de diverse sleutelposities. Hiermee werd recht gedaan aan de hoge werkdruk als gevolg van een beperkte formatie na de reorganisatie van 2020.

Door eind 2023 de staf terug te brengen van vier stafleden naar twee stafleden is er financiële ruimte vrij gekomen om binnen de ondersteunende functies extra uitbreiding te realiseren.

In 2023 bestaat de formatie uit: 28,57 fte (72 medewerkers), 34 zzp'ers, 89 vrijwilligers. Afgelopen jaar hebben we ook nog plaats geboden aan 7 stagiaires (dit is inclusief zogenaamde snuffelstages).

In september 2023 is er een medewerkers belevingsonderzoek (MBO) uitgevoerd onder de medewerkers in loondienst, vrijwilligers en zzp'ers. In totaal hebben hier 51,7% van de medewerkers aan deelgenomen.

Conclusies vanuit het MBO:

- 60% tevreden over de organisatie als geheel
- 53% tevreden is over de samenwerking en werksfeer
- 56% tevreden is over de arbeidsomstandigheden
- 63% ervaart een goede herstelbehoefte

Topics om mee aan de slag te gaan:

- Opleiding en persoonlijke ontwikkeling (28% tevreden)
- Betrokkenheid/loyaliteit behouden (65% zeer tevreden)
- Werkbeleving (44% tevreden)

De Nobelaer investeert in het potentieel en de ontwikkeling van haar werknemers en biedt scholing en ruimte tot ontwikkeling waar mogelijk. Evaluatie is een onderdeel van de samenwerking en er wordt met de werknemers gezamenlijk verantwoordelijkheid genomen om mentale en fysieke overbelasting te voorkomen.

In het verlengde boekjaar 2022-2023 hebben we aanzienlijke stappen gezet op het gebied van Human Resource Management (HRM) door € 17.000 te investeren in opleidingskosten. Hoewel deze kosten nu volledig zijn verwerkt in de resultatenrekening, valt het op dat we tegelijkertijd een aanzienlijke voorziening van bijna € 30.000 opleidingsbudget op de balans hebben staan. Het is betreurenswaardig dat gedurende de afgelopen 1,5 jaar geen gebruik is gemaakt van deze voorziening. Deze situatie benadrukt het belang om beleidsafspraken te maken met betrekking tot het inzetten en benutten van het opleidingsbudget.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad van De Nobelaer bestaat uit 5 leden uit diverse disciplines en kwam in het verlengde boekjaar 11 keer bij elkaar met de directeur/bestuurder. Belangrijke punten waren verzuimcijfers, overuren/werkdruk, aanpassing organogram, invullen vacatures, financiële huishouding De Nobelaer en het koersplan 2.0.

Codes

De Nobelaer onderschrijft de Code Culturele Diversiteit. Als sector dragen we gezamenlijk zorg voor meer inclusiviteit in de sector. Het gaat hierbij niet alleen over culturele of etnische achtergrond, maar ook over gender, seksuele geaardheid, leeftijd, kennis en vaardigheden en sociaaleconomische achtergrond. De Nobelaer voelt een grote verantwoordelijkheid een actieve bijdrage te leveren voor een brede representatie in publiek, programma en personeel en in vertegenwoordiging binnen de Raad van Toezicht, en zal zich intensiever inspannen om de code nadrukkelijker na te leven.

Daarnaast gaat De Nobelaer bewust om met Governance Code Cultuur die essentieel is voor de versterking van culturele organisaties en voor een gezonde sector. Door de Code te hanteren laten we als bestuurders en toezichthouders zien dat wij de gangbare standaarden voor goed bestuur en toezicht volgen.

De Nobelaer betaalt haar personeel volgens de CAO Kunsteducatie. ZZP'ers krijgen een afgeleide van deze CAO volgens de normen die in de CAO zijn opgenomen. De Nobelaer draagt zorg voor een veilige omgeving voor eenieder die in het gebouw komt, maar specifiek draagt ze zorg voor de veiligheid van de medewerkers.

Gebouw, techniek en ICT

In het afgelopen jaar heeft De Nobelaer met trots haar intrek genomen in een nieuw gebouw dat een ware aanwinst is voor Etten-Leur. Het straalt een gastvrije sfeer van warmte uit, met laagdrempelige toegang en vele doorkijkjes naar de diverse mogelijkheden van de ruimtes. Het was ook een enerverend jaar, waarin, naast alle positieve geluiden, ook de kinderziektes van het nieuwe gebouw zich openbaarden. Helaas bleken sommige van deze ongemakken chronisch van aard, met name op het gebied van klimaatbeheersing en de nog altijd niet opgeleverde tribune in de grote zaal.

De uitdagingen op het gebied van klimaatbeheersing werden geïllustreerd door een defecte warmtepomp tijdens vorstperiodes en de complexiteit van het inregelen van het systeem als geheel. Deze problemen hebben onze aandacht en we zetten ons volledig in om hiervoor een passende oplossing te vinden.

Daarnaast blijkt het realiseren van een in- en uitschuifbare tribune, die makkelijk te bedienen is, veel moeilijker en uitdagender dan aanvankelijk gedacht. Desondanks blijven we vastberaden werken aan het voltooiën van deze belangrijke faciliteit.

Als reactie op deze uitdagingen heeft De Nobelaer een grondige Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, waarin urgente aandachtspunten zijn geïdentificeerd. Tegelijkertijd is er een arbocommissie opgericht om de veiligheid en gezondheid op de lange termijn te waarborgen.

Een zorgpunt betrof ook het betaald parkeren, een fenomeen waarmee De Nobelaer wordt geconfronteerd. De parkeervoorziening functioneert niet altijd even vlot, wat leidt tot frustraties bij bezoekers van evenementen en huurders, zoals bands die nu op zaterdag en zondag overdag parkeerkosten moeten dragen. Dit werpt een schaduw over de aantrekkelijkheid van het huren van ruimtes en vormt een uitdaging die we serieus onder de loep nemen in ons streven naar een optimaal functionerende en gastvrije omgeving.

ICT-kosten

In het afgelopen boekjaar heeft De Nobelaer aanzienlijke investeringen gedaan in haar ICT-infrastructuur, wat resulteerde in uitgebreide ICT-kosten. Een van de belangrijkste successen van deze investeringen was de samenwerking met QNP om een stabiel netwerk te implementeren. Deze strategische zet heeft geresulteerd in een volledig jaar functioneren zonder enige downtime in 2023, waardoor de betrouwbaarheid en continuïteit van onze digitale diensten werden gewaarborgd.

Een ander significant aspect van de ICT-kosten betreft de implementatie van het nieuwe plansysteem, Planned Culture, voor het Onderwijs. Het afscheid van de traditionele Excellijstjes in 2023 markeerde het begin van een efficiënter en geoptimaliseerd plansysteem. Hoewel de implementatie succesvol is afgerond, zal in 2024 de focus liggen op het verbeteren van de bekendheid met het systeem en het optimaliseren van bijbehorende processen om zo de volledige potentie ervan te benutten. Deze investeringen vormen een belangrijke stap voorwaarts in het moderniseren van onze operationele processen.

Desondanks zijn deze positieve ontwikkelingen niet zonder kosten geweest. De implementatie van Booq, het nieuwe plansysteem dat eind 2023 volledig is geïntegreerd, heeft bijgedragen aan de stijging van de ICT-kosten. Echter, deze investering heeft waardevolle voordelen opgeleverd, zoals een verbeterde monitoring van de urenregistratie, waardoor we nauwkeuriger inzicht hebben in onze operationele efficiëntie en kostenbeheersing. We erkennen het belang van deze ICT-investeringen in het versterken van onze technologische basis en streven ernaar om verdere optimalisaties door te voeren voor een duurzame en efficiënte toekomst.

Marketing & communicatie

De afdeling publiciteit en marketing heeft meteen vanaf de opening van De Nobelaer alle zeilen bijgezet om het publiek te verleiden naar onze nieuwe locatie te komen. De communicatieve uitdaging was om onze bekende en geliefde naam als het ware in "een nieuw jasje" te presenteren en de aantrekkingskracht van het nieuwe gebouw volop te benutten, waarbij ons publiek geen blijvende vergelijking zou maken met de "oude" Nobelaer.

Gelukkig wierpen alle marketinginspanningen hun vruchten af en zagen we al vrij snel na de opening een stijgende lijn in de bezoekersaantallen. In de beginmaanden werd vooral veel aandacht besteed aan het communiceren en informeren van het publiek over de verhuizing en aanverwante zaken, daarna is er volop ingezet op de activiteiten, cursussen, lessen en events die in het nieuwe gebouw plaatsvinden. De marketinginspanningen richten zich nu op het genereren van een groter publieksbereik voor voorstellingen, evenementen, bibliotheekbezoek en andere publieksactiviteiten die bij De Nobelaer plaatsvinden.

Kerngetallen marketing

2023 telt zo'n 450.000 websitebezoeken (een verdubbeling ten opzichte van 2022) waarvan 317.874 betrokken websitebezoeken. Betrokken websitebezoeken zijn sessies die langer zijn dan 10 seconden, minimaal twee pagina's hebben bezocht óf een conversie hebben behaald. Zij bekeken samen 1,4 mln pagina's. De betrokken bezoekers bleven gemiddeld 8 minuten op de website en bekeken gemiddeld 3,02 pagina's per sessie. 69,8% van de bezoekers bezocht de website op een smartphone of tablet. Het verkeer op de website is voor 81% afkomstig uit zoekmachines (Google), direct verkeer en doorverwijzingen.

De socialmediakanalen van De Nobelaer zijn in 2023 gestaag gegroeid: in totaal hadden we eind 2023 11.010 volgers op de verschillende kanalen. Alle kanalen kennen groei, vooral Instagram groeit hard. In 2023 publiceerden we ruim 1.000 berichten op onze socialmediakanalen en hadden we een bereik van 319.662 views.

De Nobelaer heeft eind 2023 ruim 10.000 abonnees op de tweewekelijkse nieuwsbrief. Naast deze algemene nieuwsbrief worden per kwartaal ook op de interessegebieden theater, bibliotheek, cursussen en kids nieuwsbrieven verstuurd. Dit aantal abonnees bedraagt 2.022. Ook zijn gedurende het seizoen 25 combimailings verstuurd naar theaterbezoekers met een marketing opt-in. Deze combimailings zijn erop gericht om bezoekers te tippen op voorstellingen waarvan zij in hetzelfde genre eerder een voorstelling hebben bezocht.

Magazine

In 2023 zijn er drie magazines verschenen waarin de variatie aan activiteiten van De Nobelaer wordt belicht. Zo werd in de zomereditie in juni aandacht besteed aan onder meer het theaterprogramma en nieuwe cursussen van seizoen 23/24, werd er vooruit geblikt naar de Open Lesweek in september evenals de Week van lezen & Schrijven. Het najaar magazine werd aan het begin van het seizoen verspreid op 30.000 adressen is. Dit nummer bevatte o.a. een artikel over de schoolvoorstellingen, zette de amateurgezelschappen en verenigingen in de spotlight en schonk aandacht aan de speeltheek. In de wintereditie van eind november kon de lezer kennismaken met de werkgroep 'Beeldende kunst in De Nobelaer' en de leesclub voor anderstaligen. Daarnaast werden ook de activiteiten van de bibliotheek, kunsteducatie en theater belicht. Verder zijn er diverse flyers en folders gerealiseerd zoals De Bieb Helpt, de theateragenda, exposities en een kidsflyer. Deze zijn verspreid in ons cultuurhuis en bij verschillende lokale (maatschappelijke) partners.

Media

Uiteraard bleven we ook in het verlengde boekjaar zeer regelmatig in contact met pers en stakeholders. Elke maand worden de activiteiten van ons cultuurhuis onder de aandacht gebracht bij de redacties van de lokale en regionale (dag)bladen. Daartoe versturen we persberichten naar onze contacten en hebben we persoonlijk contact met journalisten en correspondenten. In 2023 zijn er 160 berichten verschenen in print en online media waarin De Nobelaer genoemd werd.

RELATIE MET GEMEENTE ETTEN-LEUR

De relatie tussen De Nobelaer en de Gemeente Etten-Leur is van cruciaal belang gebleken, vooral tijdens de uitdagende periodes van bouw, verhuizing en de opstartfase in het nieuwe gebouw aan de Parklaan. Gedurende deze fase heeft de Gemeente een ondersteunende rol gespeeld, niet alleen gericht op het goed functioneren van het Cultuurhuis, maar ook op het succes van de organisatie als geheel, inclusief de medewerkers, vrijwilligers en zzp'ers waarmee werd samengewerkt.

De nieuwe directeur/bestuurder heeft benadrukt dat een solide partnership essentieel is tijdens periodes van grote uitdagingen, zoals de verhuizing en opstart op een nieuwe locatie, en heeft dan ook namens De Nobelaer de wens uitgesproken deze goede band te willen behouden. De Gemeente heeft zich proactief ingezet om niet alleen op de hoogte te blijven van de gang van zaken binnen De Nobelaer, maar ook om zich actief betrokken te tonen in het succes van het cultuurhuis.

In de komende jaren is het partnership tussen Gemeente Etten-Leur en De Nobelaer tevens cruciaal in verband met de financiële uitdagingen waar De Nobelaer momenteel voor staat. De Nobelaer staat op dit moment voor een grote financiële uitdaging, waarbij de steun van de Gemeente Etten-Leur en de communicatie hierover onderling cruciaal is. Dit met name om een financieel stabiele huishouding te waarborgen richting de toekomst.

De communicatie tussen De Nobelaer en de Gemeente Etten-Leur vond op verschillende niveaus plaats. Bestuurlijk overleg tussen directeur/bestuurder en de wethouders van financiën en cultuur vond elk kwartaal plaats en bleek een cruciaal instrument om de Gemeente op de hoogte te houden van de ontwikkelingen binnen de organisatie. Daarnaast vonden kwartaal overleggen plaats tussen de directeur/bestuurder en de betrokken ambtenaar cultuur en financiën van de gemeente in de vorm van open boek overleggen, waardoor de communicatielijnen kort waren en er snel kon worden geschakeld.

Deze effectieve communicatie ging verder dan vergaderingen alleen en omvatte ook regelmatig overleg via e-mail of telefoon met betrokken ambtenaren over specifieke onderdelen van De Nobelaer. Het jaarverslag van De Nobelaer vormde een integraal onderdeel van deze communicatie, waarmee het Cultuurhuis nauw verbonden bleef met het beleid van de Gemeente en haar wensen.

De directeur/bestuurder en de Raad van Toezicht zijn erkentelijk voor de waardevolle steun en het vertrouwen dat de gemeente Etten-Leur heeft geboden, met name in deze spannende periode van de verhuizing naar en het betrekken van een nieuw onderkomen. Het partnerschap tussen De Nobelaer en de gemeente blijft een solide basis vormen voor verdere groei en succes in de toekomst.

FINANCIËLE VERANTWOORDING

De Nobelaer heeft per 13 juni 2023 de statuten laten wijzigen en hierbij de aanpassing doorgevoerd om van een boekjaar gelijk aan het theaterseizoen, over te stappen naar een boekjaar gelijk aan het kalenderjaar. Aangezien subsidies ook altijd worden afgegeven op basis van een kalenderjaar zal het hiermee makkelijker worden om deze te verantwoorden. Om deze overgang qua boekjaar te kunnen realiseren hebben we nu eenmalig te maken met een verlengd boekjaar, te weten 1 juli 2022 tot en met 31 december 2023.

Door dit verlengde boekjaar is het moeilijker om de vergelijking te maken met de cijfers van voorgaand boekjaar en de jaren hiervoor. Corona en de verhuizing naar het nieuwe pand in voorgaande boekjaren maken dit nog lastiger. In dit verlengde boekjaar was er van corona gelukkig geen sprake meer, echter was er in 2022 nog wel een nasleep te merken. Men was nog enigszins huiverig om weer terug naar het cultuurhuis te komen. Gelukkig zien we dat dit inmiddels goed hersteld is en de inwoners van Etten-Leur hun weg naar ons weer goed weten te vinden.

Voorziening groot onderhoud

Bij het opstellen van de jaarrekening 2021-2022 was het MJOP nog niet beschikbaar. Deze is uiteindelijk pas in november 2023 definitief vastgesteld. Als gevolg hiervan zit er in het verlengde boekjaar een dotatie op deze voorziening van 2 kalenderjaren. Dit is dus eenmalig een extra hoge last in dit boekjaar, terwijl een halfjaar van deze dotatie eigenlijk toebedeeld diende te worden aan het eerste halfjaar van 2022 (€ 43.583). Per balansdatum is de voorziening hiermee op peil conform het MJOP.

Financieel resultaat

Voor het verlengde boekjaar is een tussentijds bijgestelde begroting opgesteld die over het gehele verlengde boekjaar uitkwam op een verlies van € 100.000. We zien nu dat het gerealiseerde verlies uitkomt op € 157.857 (na belasting). Dit hogere verlies is toe te wijzen aan het feit dat er bij het opstellen van de begroting verlengd boekjaar geen rekening gehouden is met de inhaaldotatie voor de voorziening groot onderhoud 1^e helft 2022.

Toekomstperspectief

De Nobelaer staat de komende jaren voor een enorme uitdaging op financieel gebied. De fors hogere huur ten opzichte van het oude pand in combinatie met de hoge onderhoudskosten vanuit het MJOP drukken enorm op de overheadkosten. Daarbij lopen CAO-indexaties elk jaar op, waar komend jaar de subsidie indexatie achterblijft. Deze elementen bij elkaar maken dat de financiële steun vanuit de Gemeente Etten-Leur voor De Nobelaer onontbeerlijk is.

SLOT

Het verlengde boekjaar eindigt in onzekerheid door de kwetsbare financiële situatie.

Toch heeft cultuurhuis De Nobelaer een mooie en waardevolle periode achter de rug:

- met prachtige activiteiten vanuit de bibliotheek;
- met impactmakende cursussen en workshops;
- met mooie samenwerkingen met scholen;
- met talrijke prachtige voorstellingen van landelijk en lokaal talent;
- met gemeenschapsprojecten om trots op te zijn;
- met een goed functionerende organisatie;
- met een al meer heldere rol als veelzijdig cultuurbrenger voor Etten-Leur;
- met zelfs een top drie notering als een van de beste bibliotheken van Nederland.

Met dankbaarheid voor de financiële steun die we hebben mogen ontvangen, hebben we waardevolle culturele en sociale projecten en evenementen weten te realiseren. Echter, ondanks alle inspanningen blijft het een delicate balans om vraag & aanbod binnen enerzijds de ambitieuze doelen en anderzijds de financiële grenzen, te handhaven.

We erkennen de noodzaak om doordachte beslissingen te nemen en strategieën te ontwikkelen om een duurzame toekomst voor De Nobelaer te waarborgen. De steun die we hebben ontvangen is van onschatbare waarde, en we kijken uit naar verdere samenwerkingen en oplossingen om de continuïteit van het Etten-Leurse cultuurhuis te waarborgen.

Cultuurhuis De Nobelaer kijkt dan ook met een vastberaden team dat boordevol plannen zit, toch met een zekere hoop naar de toekomst. Een team dat zich na talrijke reorganisaties, de verhuizing en een nieuwe koers niet uit het veld laat slaan en zijn mannetje staat richting de toekomst. Daar zijn we van overtuigd en trots op.

BIJLAGEN

Prestatie-indicatoren

	Begroting 2022-2023 (verlengd)	Realisatie 2022-2023 (verlengd)	Realisatie 2023 (kalenderjaar)
ALGEMEEN			
Aantal bezoekers cultuurhuis ¹	550.000	296.538	214.416
INFORMATIE/UITLEEN			
Aantal uitleningen speeltheek	2.600	3.293	2.115
Aantal uitleningen bibliotheek jeugd	180.200	242.366	163.677
Aantal uitleningen bibliotheek volwassenen	110.600	106.516	68.773
Aantal uitleningen online bibliotheek (e-book en luisterboek) ²	16.600	11.717	11.717
Aantal uitleningen bibliotheek overige materialen	900	1.091	784
Subtotaal uitleningen	310.900	364.983	247.066
Aantal abonnementen speeltheek	200	136	136
Aantal abonnementen bibliotheek jeugd	10.000	8.266	8.266
Aantal abonnementen bibliotheek volwassenen	3.000	2.512	2.512
Subtotaal abonnement	13.200	10.914	10.914
WSOB 1 activiteiten (kennis en informatie)	110	31	16
WSOB 2 activiteiten (ontwikkeling en educatie)	1.250	1.498	1.107
WSOB 3 activiteiten (leesbevordering en literatuur)	90	202	153
WSOB 4 activiteiten (ontmoeting en debat)	5	70	58
WSOB 5 activiteiten (kunst en cultuur)	5	68	68
Subtotaal WSOB activiteiten	1.460	1.869	1.402
KUNST- EN CULTUUREDUCATIE			
Aantal deelnemers KE muziek	1.100	1.247	748
Aantal deelnemers KE dans	600	605	335
Aantal deelnemers KE drama	130	176	125
Aantal deelnemers KE beeldend	260	280	192
Aantal deelnemers KE film & media	40	48	42
Subtotaal deelnemers kunsteducatie	2.130	2.356	1.442
Aantal cursussen en workshops	500		
Aantal leerlingen onderwijsactiviteiten (scholen)	100.000	53.694	36.596
THEATER (excl. verhuringen)			
Aantal podiumactiviteiten	140	197	133
Aantal bezoekers	31.400	32.503	23.417
Aantal verkochte kaartjes, incl. Poppodium en excl. verhuringen	-	32.013	23.092
Kaartverkoop carnaval	-	2.888	2.888
SOCIAAL-CULTUREEL			
Aantal Poppodium repetities	330	487	342
Aantal verhuringen aan vaste huurders	620	279	167
Aantal incidentele events	70	284	186
Aantal gemeente events	5	17	13
	1.025	1.067	708

¹ Per abuis is in de begroting de optelsom van de in- en uitgaande bezoekers opgenomen.

² Aantal uitleningen online bibliotheek zijn enkel op kalenderjaar niveau beschikbaar.

Functies en nevenfuncties het MT en de leden van de Raad van Toezicht

Directeur/ bestuurder

W.A.N. Staessens

Nevenfuncties:

- voorzitter zwemvereniging Ketelbinkie Rotterdam (onbezoldigd)
- voorzitter stichting tot de verbeelding (onbezoldigd)

Management team

Hoofd bedrijfsvoering en Financiën:

J.C.W.M. van Paassen

Nevenfuncties:

- Voorzitter van de Asselbergs Fundatie (onbezoldigd)
- Voorzitter van de kascommissie van Smash BoZ (onbezoldigd)

Hoofd Educatie: W.M.F.C. Rosdorff

Nevenfuncties:

- Vrijwilliger wijkblad Princenhage (onbezoldigd)
- Vrijwilliger Kielegat, carnavaleske wandeling (onbezoldigd)

Raad van toezicht

Voorzitter

ir. M.L.T. Dircks

Leden rvt

P.A.J.M. van Heusden

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank De Zuidelijke Baronie (bezoldigd)
- Lid Raad van Advies Zusters Franciscanessen van Etten (onbezoldigd)
- Voorzitter Beroepscommissie Examens voor de regio Zeeland (onbezoldigd)
- Lid Raad van Toezicht Stichting Rebound (onbezoldigd)
- Voorzitter samenwerkingsverband Portvolio, Tilburg (bezoldigd)
- Lid raad van toezicht SPOZ (bezoldigd)

Mr. S.B.P.M. Liesker

Nevenfuncties:

- Managing Director Ceres Legal BV (bezoldigd)
- Managing director Liesker Legal NV (bezoldigd)
- Guest Lecturer Tilburg University (onbezoldigd)
- Voorzitter Panel-V bij Code-V (onbezoldigd)
- Lid Raad van Bestuur Stichting Code-V (onbezoldigd)

A.E. Gerritsma MSc

Nevenfuncties:

- Secretaris Raad van Bestuur en Raad van Toezicht Santé Partners (bezoldigd)
- Lid rvt Iriszorg (onbezoldigd)

Dr. W.J. van Andel

Nevenfuncties:

- Lector "Waarde(n)vol Ondernemen in en door de Kunsten" bij HKU Utrecht (bezoldigd)
- Gastprofessor "Creatief ondernemerschap en innovatiemanagement" bij Universiteit Antwerpen (bezoldigd)

3. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

3.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na voorstel resultaatverdeling)

	31 december 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		64.108		94.061
Materiële vaste activa		846.674		901.424
Financiële vaste activa		33.713		-
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden		26.688		13.343
Vorderingen		203.024		684.167
Liquide middelen		566.887		683.960
		<u>1.741.094</u>		<u>2.376.955</u>

	31 december 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
PASSIVA				
GROEPSVERMOGEN		771.502		929.359
VOORZIENINGEN		203.824		19.304
KORTLOPENDE SCHULDEN		765.768		1.428.292
		<u>1.741.094</u>		<u>2.376.955</u>

**3.2 GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING
 OVER DE PERIODE 1-7-2022 TOT EN MET 31-12-2023**

	1-7-2022 / 31-12-2023		1-7-2021 / 30-6-2022	
	€	€	€	€
Netto-omzet	2.250.610		858.173	
Inkoopwaarde van de omzet	<u>-1.204.692</u>		<u>-608.639</u>	
Brutowinst	1.045.918		249.534	
Overige bedrijfsopbrengsten	<u>5.356.865</u>		<u>3.346.553</u>	
Brutomarge		6.402.783		3.596.087
Lonen	2.344.971		1.488.612	
Sociale lasten	404.544		214.222	
Pensioenlasten	336.015		156.279	
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	293.189		70.417	
Overige bedrijfskosten	<u>3.215.634</u>		<u>1.656.104</u>	
Totaal van som der kosten		<u>6.594.353</u>		<u>3.585.634</u>
Totaal van resultaat voor belastingen		-191.570		10.453
Belastingen over de winst of het verlies		<u>33.713</u>		<u>-2.398</u>
Totaal van resultaat na belastingen		<u><u>-157.857</u></u>		<u><u>8.055</u></u>

**3.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT
 OVER DE PERIODE 1-7-2022 TOT EN MET 31-12-2023**

	1-7-2022 / 31-12-2023		1-7-2021 / 30-6-2022	
	€	€	€	€
Totaal van kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-191.570		10.453
Aanpassingen voor				
Afschrijvingen	294.189		96.124	
Toename van de voorzieningen	196.352		4.133	
Afname van de voorzieningen	-11.832		-118.284	
		478.709		-18.027
Verandering in werkkapitaal				
Mutatie van voorraden	-13.345		-9.466	
Mutatie van handelsdebiteuren	151.033		-180.027	
Mutatie van overige vorderingen	330.110		-311.986	
Mutatie van overige schulden	-662.524		661.645	
		-194.726		160.166
Totaal van kasstroom uit bedrijfsoperaties		92.413		152.592
Betaalde winstbelasting		-		-2.398
Totaal van kasstroom uit operationele activiteiten		92.413		150.194
Totaal van kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in immateriële vaste activa	-6.538		-74.726	
Investerings in materiële vaste activa	-202.948		-796.489	
Desinvesteringen van vervreemding van materiële vaste activa	-		6.485	
Totaal van kasstroom uit investeringsactiviteiten		-209.486		-864.730
Totaal van toename (afname) van geldmiddelen		-117.073		-714.536
Verloop van toename (afname) van geldmiddelen				
Geldmiddelen aan het begin van de periode		683.960		1.398.496
Toename (afname) van geldmiddelen		-117.073		-714.536
Geldmiddelen aan het einde van de periode		566.887		683.960

3.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Stichting De Nobelaer omvatten een aantal activiteiten op het gebied van cultuur zoals podiumkunsten, kunsteducatie (muziek, dans, drama, media en beeldend), bibliotheek en speeltheek. Daarnaast vinden in De Nobelaer evenementen plaats met een meer sociale, culturele, educatieve en maatschappelijke achtergrond alsmede activiteiten met een meer commerciële inslag. Voorts hoort het buitenfestival Popelucht tot de activiteiten.

De activiteiten van de stichting worden door haar 100% deelneming De Nobelaer B.V. uitgevoerd.

De locatie van de feitelijke activiteiten

Stichting De Nobelaer is feitelijk gevestigd op Parklaan 2, 4873 ER te Etten-Leur.

Informatieverschaffing over continuïteit

Het voortbestaan van Stichting De Nobelaer is voor een substantieel deel afhankelijk van de te ontvangen subsidie van de gemeente Etten-Leur. Het boekjaar 2023 is door onder andere stijgende personeelskosten, hogere huur en de dotatie ten behoeve van de MJOP met een negatief resultaat afgesloten.

Voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024 is het subsidiebedrag toegekend aan Stichting De Nobelaer. Voor boekjaar 2024 is uiteindelijk een tekort begroot op basis van de huidige subsidiebeschikking in combinatie met de prestatieverplichtingen alsmede de toenemende kostenposten zoals hierboven benoemd. Stichting De Nobelaer dient in gesprek te gaan met de Gemeente Etten-Leur en goede afspraken te maken over de mogelijkheden en eventuele onmogelijkheden die er zijn binnen Stichting De Nobelaer.

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Stichting De Nobelaer is sinds 1 januari 2010 enig aandeelhouder van De Nobelaer B.V. De activiteiten van de stichting worden door haar 100% deelneming De Nobelaer B.V. uitgevoerd.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening vormt de leiding van Stichting De Nobelaer zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Informatieverschaffing over consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de Stichting en haar groepsmaatschappijen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend.

De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap in de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

De financiële gegevens van De Nobelaer zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van art. 2:402 BW, is volstaat met een verkorte winst-en-verliesrekening in de enkelvoudige jaarrekening.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

Resultaten uit verkoop van immateriële vaste activa worden separaat onder de afschrijvingskosten verantwoord.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Resultaten uit verkoop van materiële vaste activa worden separaat onder de afschrijvingskosten verantwoord.

Latente belastingvorderingen

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande

dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen of nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Dit is meestal de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Omzetverantwoording

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Overheidssubsidies

De gemeente Etten-Leur verstrekt aan Stichting De Nobelaer een subsidie inzake de uitvoering van in de beschikking genoemde kernactiviteiten. De subsidie is verantwoord onder de overige bedrijfsopbrengsten.

Lonen

Alle medewerkers in loondienst bij de groep hebben een dienstverband bij De Nobelaer B.V.

Binnen De Nobelaer B.V. zijn 3 verschillende CAO's van toepassing: CAO Kunsteducatie, CAO Nederlandse Podia en CAO Openbare Bibliotheken.

De CAO Kunsteducatie is leading, dat wil zeggen dat iedere medewerker die vanuit zijn functie niet verplicht onder de CAO Openbare Bibliotheken of CAO Nederlandse Podia valt, automatisch onder de CAO Kunsteducatie valt. Dit geldt ook voor medewerkers die binnen hun dienstverband meerdere functies vervullen welke onder verschillende CAO's vallen.

Pensioenlasten

De pensioentoezeggingen zijn ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

De medewerkers die werkzaam zijn bij De Nobelaer zijn voor hun pensioen verzekerd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitzondering hierop vormen de medewerkers die vanuit hun functie onder de CAO Openbare Bibliotheken vallen, zij zijn vanuit die CAO verplicht verzekerd voor hun pensioen bij het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken. Per 1 juli 2022 zijn alle medewerkers verzekerd bij het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken.

De pensioenregelingen kwalificeren voor de jaarverslaggeving als Defined Contribution regelingen.

Verwerking van de ontvangen tegemoetkoming uit hoofde van de NOW-regeling

De verwachte tegemoetkoming uit hoofde van de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) wordt toegerekend aan de periode waarop deze betrekking heeft op basis van de omvang van de loonkosten. De NOW-subsidie wordt ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht onder de post 'overige opbrengsten'.

Als het per balansdatum waarschijnlijk is dat een ontvangen voorschot uit hoofde van de NOW-regeling terugbetaald moet worden, neemt de rechtspersoon een verplichting op ter hoogte van het terug te verwachte te betalen bedrag.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen over de winst of het verlies

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

3.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	Kosten van ontwikkeling
	€
Boekwaarde per 1 juli 2022	94.061
Investeringen	6.538
Afschrijvingen	<u>-36.491</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	<u><u>64.108</u></u>

De immateriële vaste activa betreft de inrichting van de website en de daaraan gekoppelde webshop en de software van diverse registratiesystemen. Middels de webshop kunnen bezoekers tickets bestellen voor theatervoorstellingen en cursisten zich aanmelden voor cursussen bij De Nobelaer.

Immateriële vaste activa: Economische levensduur

	Kosten van ontwikkeling
Afschrijvingspercentage	<u>20,00</u>

Materiële vaste activa

	Inrichting en inventaris
	€
Stand per 1 juli 2022	
Verkrijgings- of vervaardigings- prijs	1.037.656
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-136.232</u>
Boekwaarde per 1 juli 2022	<u>901.424</u>
Mutaties	
Investeringen	202.948
Afschrijvingen	-257.698
Desinvesteringen	-10.000
Afschrijvingen op desinvestering- en	<u>10.000</u>
Saldo mutaties	<u>-54.750</u>
Stand per 31 december 2023	
Verkrijgings- of vervaardigings- prijs	1.230.604
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-383.930</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>846.674</u>

De investering in materiële vaste bedrijfsactiva betreft met name de bijdrage van Stichting De Nobelaer in de nieuwbouw, plus investeringen in computerapparatuur en de automatiseringsomgeving, welke gefinancierd zijn met extra geworven subsidies.

Materiële vaste activa: Economische levensduur

	Andere vaste bedrijfsmid- delen
Begin van de reeks van het afschrijvingspercentage	10,00
Einde van de reeks van het afschrijvingspercentage	20,00

	<u>31-12-2023</u>	<u>30-06-2022</u>
	€	€
Financiële vaste activa		
Latente belastingvorderingen	<u>33.713</u>	<u>-</u>
<p>Latente belastingvordering is opgenomen voor de fiscale verliezen. Deze zijn gewaardeerd tegen 19%.</p>		
Vlottende activa		
	<u>31-12-2023</u>	<u>30-06-2022</u>
	€	€
Vorraden handelsgoederen		
Food & beverage	<u>26.688</u>	<u>13.343</u>
Vorderingen op handelsdebiteuren		
Vorderingen op handelsdebiteuren	<u>47.690</u>	<u>198.723</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	31.707	-
Vennootschapsbelasting	-	16.647
	<u>31.707</u>	<u>16.647</u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen bedragen	115.835	28.689
Vooruitbetaalde bedragen	<u>7.792</u>	<u>440.108</u>
	<u>123.627</u>	<u>468.797</u>
Liquide middelen		
Kas	938	-
Bank	<u>565.949</u>	<u>683.960</u>
	<u>566.887</u>	<u>683.960</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Groepsvermogen

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de specificatie bij de enkelvoudige balans.

	<u>31-12-2023</u>	<u>30-06-2022</u>
	€	€
Vorzieningen		
Overige voorzieningen	<u>203.824</u>	<u>19.304</u>
Overige voorzieningen		
Voorziening opleidingskosten kunsteducatie	29.493	19.304
Voorziening groot onderhoud (MJOP)	<u>174.331</u>	<u>-</u>
	<u>203.824</u>	<u>19.304</u>
	<u>1-7-2022 /</u>	<u>1-7-2021 /</u>
	<u>31-12-2023</u>	<u>30-6-2022</u>
	€	€
Voorziening opleidingskosten kunsteducatie		
Stand per 1 juli	19.304	17.455
Dotatie ten laste van resultaat	<u>22.021</u>	<u>4.133</u>
	41.325	21.588
Afname ten gunste van resultaat	<u>-11.832</u>	<u>-2.284</u>
Stand per 31 december	<u>29.493</u>	<u>19.304</u>

Betreft een voorziening in het kader van toekomstgericht opleiden van medewerkers kunsteducatie. Jaarlijks wordt een bijdrage per medewerker gestort die binnen 5 jaar aangewend dient te worden. Dit is vanuit de CAO een verplichte minimale jaarlijkse bijdrage per medewerker die door de werkgever betaald dient te worden.

	<u>1-7-2022 /</u>	<u>1-7-2021 /</u>
	<u>31-12-2023</u>	<u>30-6-2022</u>
	€	€
Voorziening oplevering oudbouw		
Stand per 1 juli	-	116.000
Afname ten gunste van resultaat	<u>-</u>	<u>-116.000</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Vorig boekjaar is een voorziening opgenomen voor de kosten inzake oplevering van de nieuwbouw, die ten laste van de huurder zouden komen. Deze kosten bedroegen naar verwachting € 116.000. De voorziening is gedurende 2021-2022 vrijgevallen aangezien de oplevering heeft plaatsgevonden en de hieraan gekoppelde kosten zijn afgewikkeld.

	<u>1-7-2022 /</u> <u>31-12-2023</u>	<u>1-7-2021 /</u> <u>30-6-2022</u>
	€	€
Voorziening groot onderhoud (MJOP)		
Stand per 1 juli	-	-
Dotatie ten laste van resultaat	<u>174.331</u>	-
Stand per 31 december	<u><u>174.331</u></u>	<u>-</u>

De Nobelaer is in 2022 in het nieuwe pand getrokken. Voor het onderhoud van dit pand dient De Nobelaer te voldoen aan de opgestelde demarcatielijst welke is afgestemd met de Gemeente Etten-Leur. Tevens is dit overeengekomen middels de subsidiebeschikking.

In boekjaar 2023 heeft een inhaaldotatie plaatsgevonden daar vorig boekjaar de MJOP nog niet definitief was.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2023</u>	<u>30-06-2022</u>
	€	€
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>79.002</u>	<u>630.829</u>
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	18.827
Loonheffing	<u>81.773</u>	<u>41.462</u>
	<u><u>81.773</u></u>	<u><u>60.289</u></u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Kaartverkoop webshop	172.292	85.709
Nog te betalen lonen en salarissen	148.824	97.457
Uitgegeven digitaal tegoed	50.772	40.785
Subsidie Gemeente Etten-Leur	-	56.486
Overige nog te betalen bedragen	148.058	307.404
Overige vooruitontvangen bedragen	<u>46.492</u>	<u>104.044</u>
	<u><u>566.438</u></u>	<u><u>691.885</u></u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichting:

Stichting De Nobelaer heeft een huurverplichting voor het boekjaar 2024 ad circa € 872.000 inzake de huur van het bedrijfspand. De huurovereenkomst heeft een looptijd van 10 jaar.

Verbonden partijen:

Van de Gemeente Etten-Leur ontvangt Stichting De Nobelaer subsidie. De subsidieperiode betreft de periode 24 december 2021 – 31 december 2023. Deze subsidie zal beoordeeld worden door de Gemeente Etten-Leur. De subsidieverstrekker beoordeelt of de subsidie wordt aangewend voor de afgesproken activiteiten. Toetsing aan regels omtrent staatssteun (AGVV) is onderdeel van de beoordeling door de subsidieverstrekker. De subsidieverstrekker kan afhankelijk van de verantwoording van de stichting de subsidie lager vaststellen.

Leaseverplichtingen

Stichting De Nobelaer is leaseverplichtingen aangegaan met derden. Het bedrag van de aangegane leaseverplichtingen met een looptijd van minder dan één jaar bedraagt € 5.800. Het restant bedraagt € 20.500.

3.6

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER DE PERIODE 1-7-2022 TOT EN MET 31-12-2023

	<u>1-7-2022 /</u> <u>31-12-2023</u>	<u>1-7-2021 /</u> <u>30-6-2022</u>
	€	€
Netto-omzet		
Omzet Zaalverhuur	179.291	62.355
Omzet Theater	722.443	169.280
Omzet Horeca	366.644	103.576
Omzet Kunsteducatie en kunstactiviteiten	437.053	233.738
Omzet Bibliotheek en speel-o-theek	290.272	87.559
Omzet Onderwijs	254.907	201.665
	<u>2.250.610</u>	<u>858.173</u>
Overige bedrijfsopbrengsten		
Subsidie Gemeente Etten-Leur	5.085.139	3.142.067
Overige subsidies	270.616	204.486
Giften en donaties	1.110	-
	<u>5.356.865</u>	<u>3.346.553</u>
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	36.491	18.226
Afschrijvingen materiële vaste activa	256.698	52.191
	<u>293.189</u>	<u>70.417</u>
Overige bedrijfskosten		
Overige personeelskosten	917.200	355.237
Huisvestingskosten	1.742.890	804.686
Verkoopkosten	201.169	125.051
Autokosten	4.069	3.375
Kantoorkosten	306.265	206.944
Algemene kosten	44.041	160.811
	<u>3.215.634</u>	<u>1.656.104</u>

3.7 OVERIGE TOELICHTINGEN

Gemiddeld aantal werknemers

	<u>1-7-2022 /</u> <u>31-12-2023</u>	<u>1-7-2021 /</u> <u>30-6-2022</u>
Gemiddeld aantal werknemers over de periode werkzaam binnen Nederland	<u>28,57</u>	<u>26,88</u>
Totaal van gemiddeld aantal werknemers over de periode	<u><u>28,57</u></u>	<u><u>26,88</u></u>

Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Naam van topfunctionaris

H.W.G. Vliegenthart-Klein Bramel

1-7-2022 /
31-12-2023
€

Functie(s)

Directeur-bestuurder

Aanvang functievervulling

1-7-2022

Einde functievervulling

30-9-2022

Omvang van het dienstverband uitgedrukt als deeltijdfactor in FTE

1,00

Dienstbetrekking?

Ja

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

34.234

Beloningen betaalbaar op termijn

3.982

Subtotaal

38.216

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

216.000

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

N.v.t.

Naam van topfunctionaris

W.A.N. Staessens

1-7-2022 /
31-12-2023
 €

Functie(s)

Directeur-bestuurder

Aanvang functievervulling

1-1-2023

Einde functievervulling

31-12-2023

Omvang van het dienstverband uitgedrukt als deeltijdfactor in FTE

1,00

Dienstbetrekking?

Ja

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

90.678

Beloningen betaalbaar op termijn

13.343

Subtotaal

104.021

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

223.000

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

N.v.t.

Naam van topfunctionaris

H.W.G. Vliegenthart-Klein Bramel

1-7-2021 /
30-6-2022
 €

Functie(s)

Directeur-bestuurder

Aanvang functievervulling

1-7-2021

Einde functievervulling

30-6-2022

Omvang van het dienstverband uitgedrukt als deeltijdfactor in FTE

1,00

Dienstbetrekking?

Ja

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

120.018

Beloningen betaalbaar op termijn

18.610

Subtotaal

138.628

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

209.000

Leden van de Raad van Toezicht zijn allen onbezoldigd gedurende het boekjaar. De Raad van Toezicht bestond gedurende het boekjaar uit:

- Ir. M.L.T. Dircks (voorzitter)
- P.A.J.M. van Heusden (lid)
- Mr. S.B.P.M. Liesker (lid)
- A.E. Gerritsma MSc (lid)
- Dr. W.J. van Andel vanaf 20/6/23 (lid)
- J. van Brummen tot 2/9/22 (lid)
- Drs. W.C.J. Bluemink-Bakx tot 17/4/23 (lid)

4. ENKELVOUDIGE JAARREKENING

4.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na voorstel resultaatverdeling)

	31 december 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Financiële vaste activa		771.502		929.359
		<u>771.502</u>		<u>929.359</u>

	31 december 2023		30 juni 2022	
	€	€	€	€
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal		-		-
Dekkingsreserve	675.000		750.000	
Overige reserves	<u>96.502</u>		<u>179.359</u>	
		771.502		929.359
		<u>771.502</u>		<u>929.359</u>

**4.2 ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING
OVER DE PERIODE 1-7-2022 TOT EN MET 31-12-2023**

	<u>1-7-2022 / 31-12-2023</u>		<u>1-7-2021 / 30-6-2022</u>	
	€	€	€	€
Totaal van bedrijfsresultaat		-		-
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen		<u>-157.857</u>		<u>8.055</u>
Totaal van resultaat na belastingen		<u><u>-157.857</u></u>		<u><u>8.055</u></u>

4.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Stichting De Nobelaer in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Stichting De Nobelaer wordt toegerekend.

4.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Vaste activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>30-06-2022</u>
	€	€
Financiële vaste activa		
Deelneming in groepsmaatschappijen	<u>771.502</u>	<u>929.359</u>
Deelneming in groepsmaatschappijen		
De Nobelaer B.V.	<u>771.502</u>	<u>929.359</u>

Betreft een 100% deelneming van Stichting De Nobelaer. Statutair gevestigd te Etten-Leur.

Deelneming in groepsmaatschappijen

	<u>De Nobelaer B.V.</u>
	€
Boekwaarde per 1 juli 2022	929.359
Resultaat	<u>-157.857</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>771.502</u>

Eigen vermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Gestort en opgevraagd aandelenka- pitaal	Dekkingsre- serve	Overige re- serve subsidieverst- rekker	Overige re- serve	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 juli 2022	-	750.000	179.359	-	929.359
Uit resultaat verdeling	-	-	-284.057	126.200	-157.857
Mutatie a.g.v. afschrijvingen	-	-75.000	-	75.000	-
Mutatie overige reserve subsidieverstrekker	-	-	-179.359	179.359	-
Stand per 31 december 2023	<u>-</u>	<u>675.000</u>	<u>-284.057</u>	<u>380.559</u>	<u>771.502</u>

	<u>31-12-2023</u>	<u>30-06-2022</u>
	€	€
Dekkingsreserve		
Dekkingsreserve kapitalisatielasten nieuwbouw	<u>675.000</u>	<u>750.000</u>

De dekkingsreserve is, in overleg met de Gemeente Etten-Leur, gevormd ten behoeve van de dekking van de kapitalisatielasten gerelateerd aan de nieuwbouw. De reserve is in 2021/2022 gedoteerd tot het bedrag van de (te maken) investeringen. De reserve zal in 10 jaar vrijvallen middels de gemaakte kapitalisatielasten nieuwbouw (afschrijvingslasten).

Overige reserve subsidieverstrekker

Onder deze Overige reserve wordt verantwoord de bestemmingen van het resultaat die niet toegevoegd worden aan de voornoemde dekkingsreserve. Middels deze reserve kan de subsidieverstrekker toetsen of de verstrekte subsidie valt binnen het met de subsidieverstrekker vastgestelde plafond. Pas na vaststelling van de subsidie over genoemde periode kan de reserve worden toegevoegd aan de vrije reserves van de stichting.

Informatieverschaffing over overige reserves

De overige reserves zijn vrij besteedbaar voor de Stichting. De overige reserves komen toe aan de Stichting nadat de subsidieperiodes zijn afgerekend met de Gemeente Etten-Leur.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

De niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake de fiscale eenheid

Omzetbelasting:

Voor de entiteiten die deel uitmaken van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting bestaat hoofdelijke aansprakelijkheid voor de omzetbelasting die door de fiscale eenheid is verschuldigd. De verrekening van de belastingen vindt plaats alsof elke entiteit zelfstandig belastingplichtig is. Stichting De Nobelaer maakt samen met De Nobelaer B.V. deel uit van de fiscale eenheid.

Vennootschapsbelasting:

Voor de entiteiten welke deel uitmaken van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting bestaat hoofdelijke aansprakelijkheid voor de belastingschulden die door de fiscale eenheid is verschuldigd. De verrekening van de belastingen vindt plaats alsof elke entiteit zelfstandig belastingplichtig is. Stichting De Nobelaer maakt samen met De Nobelaer B.V. deel uit van de fiscale eenheid.

4.5

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER DE PERIODE 1-7-2022 TOT EN MET 31-12-2023

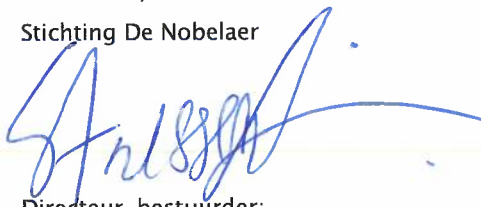
Belastingen over de winst of het verlies

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

	<u>1-7-2022 /</u> <u>31-12-2023</u>	<u>1-7-2021 /</u> <u>30-6-2022</u>
	€	€
Resultaat deelneming De Nobelaer B.V.	<u>-157.857</u>	<u>8.055</u>

Etten-Leur, 26 maart 2024

Stichting De Nobelaer

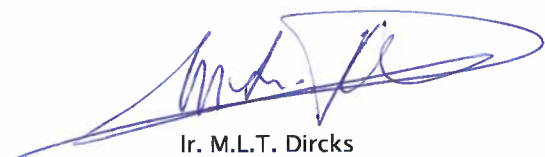

Directeur-bestuurder:

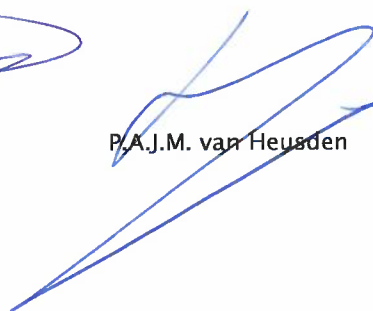
W.A.N. Staessens

Etten-Leur, 26 maart 2024

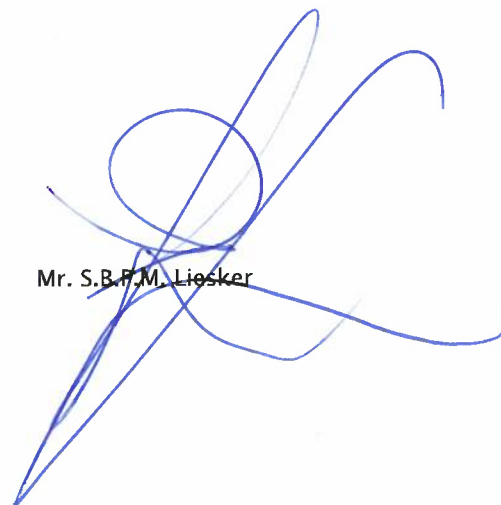
Ondertekening Raad van Toezicht

Ir. M.L.T. Dircks

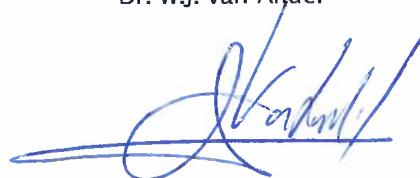
P.A.J.M. van Heusden

Mr. S.B.F.M. Liesker

A.E. Gerritsma MSc

Dr. W.J. van Andel

5. OVERIGE GEGEVENS

Stichting De Nobelaer
T.a.v. de heer W.A.N. Staessens
en Raad van Toezicht
Parklaan 2
4873 ER ETTEN-LEUR

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring over de jaarrekening 1 juli 2022 tot en met 31 december 2023

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar eindigend op 31 december 2023 van Stichting De Nobelaer te Etten-Leur gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting De Nobelaer per 31 december 2023 en van het resultaat over de periode 1 juli 2022 tot en met 31 december 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over de periode 1 juli 2022 tot en met 31 december 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting De Nobelaer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Tevens is het bestuur verantwoordelijk dat de jaarrekening in overeenstemming is met de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen; en
- het toetsen van de WNT-verantwoording middels het WNT-controle protocol.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Etten-Leur, 26 maart 2024

ESJ Audit & Assurance B.V.

ValidSigned door Sander Pannekeet
op 26-03-2024

S. Pannekeet MSc
Registeraccountant